

1939 m. rugpjūčio 23 dieną pasirašytas slapstas Ribbentropo - Molotovo protokolas, padalinęs Rytų Europą į dvi interesų įtakos sferas. Nuotrauka: Baltijos kelyje 1989 metų rugpjūčio 23 dieną nuo Vilniaus per Rygą iki Talino.

Klaudijus Driskius "Baltijos kelias"

VILNIAUS TEISME STRINGA SOVIETINIO GENOCIDO BYLA

Vilniaus apygardos teismui vėl nepavyko rugpjūčio 16 d. pradėti nagrinėti Lietuvos gyventojų genocidu sovietų okupacijos metais kaltinamų penkių bu-vusių Lietuvos SSR Valstybės saugumo ministerijos (MGB) agentų ir agentų-smogikų baudžiamosios bylos.

Į teismo posėdį neatvyko du teisiamieji - 77 metų Bronius Viater ir 75 metų Kazys Kregždė.

Medikai teismui pranešė, kad B.Viater dabar yra gydomas M. Marcinkevičiaus ligoninėje Vilniuje. Čia jis buvo atvežtas staiga pablogėjus sveikatos būklei. Dėl šio teismo posėdį neatvyko iki rugsėjo 21 d. Atidėti bylą prašė visi proceso dalyviai - ir Generalinė prokuratūra, ir teismųjų advokatai. Tam neprieštaravo ir posėdį atvykę trys teisiamieji - 70-mečiai Ignas Tamošiūnas ir Pranas Preikšaitis bei 75 metų Algirdas Lapinskas.

K.Kregždė teisme jau nepasirodys. Ekspertai nustatė, kad dėl senatvėje atsiradusių psichikos sutrikimų jis negali stoti prieš teismą.

Pagal Lietuvos įstatymus, jeigu teismas nepakaltinamą asmenį pripažįsta padarius nusikaltimą, jis gali skirti

priverstinį gydymą. Ar skirti priverčiamąsias medicinos priemones K.Kregždei, teismas nagrinės artimiausiu metu. Ekspertų manymu, 1 grupės invalidui K. Kregždei priverstinio gydymo nereikia, ligoniui reikalinga aktyvi globa ir gydytojų priežiūra. Ekspertai nustatė, kad inkriminuojamų veikų padarymo metu, t.y. pokario metais, K. Kregždė psichikos ligomis nesirgo.

B.Viater medikai taip pat nustatė daug ligų, kurios progresuoja ir yra nepagydomos, tačiau jis gali dalyvauti teismo posėdyje ir bendrauti su proceso dalyviais per vaizdo ir garso priemones.

1999 metų birželį, pasitelkęs vaizdo ir garso priemones, Vilniaus apygardos teismas bandė nagrinėti žydu genocidu kaltinamo Aleksandro Lileikio bylą. Tačiau pablogėjus teismo siveikatai, bylą teko atidėti, po to sustabdyti, nes teisiamasis su proceso dalyviais nepajėgė bendrauti ir per vaizdo konferencijos ryšį. Sunkiomis, nepagydomomis sirgęs 93 metų A. Lileikis pernai rugsėjį mirė ligoninėje.

Teismas buvo skyres ekspertizę ir dar vienam tei-

siamajam - 75 metų A. Lapinskiui. Medikų vertinimu, šio teismo siveikatos būklė leidžia jam stoti prieš teismą.

B.Viater ir K. Kregždė buvo neatvykę ir į pirmąjį bylos posėdį praėjusių metų lapkričio 27 d. Tada teisėjų kolegija sustabdė bylą iki pagerės teismųjų siveikatos būklė. Kitą kartą teisiamiesiems neatvykus į posėdį, kolegijai kilo abejonės dėl jų sveikatos būklės, nes kai kurie teismųjų gydėsi ligoninėse.

Penkiems tuometiniams MGB agentams ir agentams-smogikams yra pareikšti kaltinimai 1951-1954 metais vykdžius Lietuvos gyventojų genocidą tuometiniuose Utenos, Kupiškio, Anykščių,

Troškūnų, Dusetų ir Ramygalos rajonuose.

Kai kurie teisiamieji iš pradžių buvo Lietuvos laisvės kovų partizanai. Buvęs Šiaurės rytų Lietuvos partizanų srities vadas B.Viater buvo suimtas 1951 metų gruodį sovietų saugumo ir jo užverbuotas.

A.Lapinskas buvo Lietuvos partizanas, slapyvardžiu "Audra". 1952 metų rugpjūtį jį suėmė saugumas ir užverbavo savo agentu bei davė pravardę "Žvaigždė".

K.Kregždė taip pat iš pradžių buvo Lietuvos partizanas. Jis 1952 metų gruodį buvo suimtas sovietų saugumo ir užverbuotas.

Generalinė prokuratūros ištirtoje byloje minimi 9 epizodai dėl 15-kos Lietuvos partizanų, kovojusių prieš sovietų okupaciją, sušaudymo ir vieno partizano ištrėmimo.

LIETUVOS ATSTOVAI STEBĖS BALTARUSIJOS PREZIDENTO RINKIMUS

Lietuva gavo oficialų Baltarusijos valdžios kvietimą stebėti Baltarusijos prezidento rinkimus, tačiau kol kas nėra aišku, ar oficialūs stebėtojai bus siunčiami į kaimyninę šalį.

Kaip teigiama Baltarusijos ambasados išplatintame

pranešime spaudai, abiejų Baltarusijos parlamento rūmų pirmininkų bei Baltarusijos UR ministro vardu Seimo pirmininkui Artūriui Paulauskui ir užsienio reikalų ministrui Antanui Valioniui buvo išsiųsti kvietimai stebėti rinkimus.

Kaip BNS korespondentui

sakė Lietuvos URM Rytų Europos ir Vidurinės Azijos šalių skyriaus patarėjas Polinaras Čižauskas, siųsti ar ne stebėtojus į Baltarusijos prezidento rinkimus, bus nuspręsta artimiausiu metu.

Prieš porą savaitių užsienio reikalų viceministras Evaldas Ignatavičius sakė BNS, kad sprendimą dėl stebėjimo Lietuva priims, gavusi padėtį prieš rinkimus Baltarusijoje tiriančių tarptautinių struktūrų - Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos, Europos Parlamento, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos - išvadas. P.Čižausko teigimu, kol kas tarptautinės organizacijos savo išvadas dar formuoja, tad jos nėra gautos.

Minske buvo užregistruoti keturi kandidatai į rugsėjo 9 d. Baltarusijoje vyksiančius prezidento rinkimus.

Dėl prezidento posto kovos Liberalų demokratų partijos vadas Sergejus Gaidukevičius, Profsąjungų federacijos vadovas Vladimiras Gončarikas, buvęs Gardino srities vadovas Semionas Domašas ir dabartinis valstybės vadovas Aleksandras Lukašenka.

Savo sprendimą stebėti rinkimus yra paskelbusios Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja, NVS šalių vadovų taryba, Rusijos Dūma ir kt.

Kandidatų į prezidento postą registraciją Minske stebėjo Lietuvos žmogaus teisių asociacijos atsakingasis sekretorius Stasys Kaušinis. Jis sakė prezidento rinkimus stebėsiąs Baltarusijos Helsinkio komiteto kvietimu. Jis atstovauja Piliečių gynybos paramos fondui. Pasak jo, dalyvių registracija praėjo ramiai, nors aikštėje prie Respublikos rūmų, kuriuose vyko kandidatų registracija, buvo sutelktos didelės saugumo pajėgos - budėjo daug milicijos pareigūnų, tarp kurių ir aukšto rango pareigūnų, gaisrinės mašinos.

S.Kaušino teigimu, opozicijos vadovas V.Gončarikas buvo šiltai sutiktas aikštėje priešais Respublikos rūmus susirinkusių žmonių, o prezidento A. Lukašenkos nepasveikino niekas. "Buvo jaučiamas milžiniškas kontrastas tarp opozicijos vadovo kurį pagerbė susirinkę žmonės, tarp kurių buvo ir Baltarusijos politikos veikėjai, o A. Lukašenka vienišas pasijuto", - sakė S.Kaušinis.

BNS

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

▪ NAUJI ANTPEČIAI - IŠ VALSTYBĖS VADOVO RANKŲ

Prezidentūros Baltojoje salėje per rugpjūčio 13 vykusią ceremoniją Prezidentas Valdas Adamkus nusegė kariuomenės vado brigados generolo Jono Kronkaičio antpečius su viena žvaigždute ir užsegė naujus su dviem generolo majoro žvaigždutėmis.

Prieš tai Prezidentas pasirašė dekretą, kuriuo kariuomenės vadui J.Kronkaičiui suteiktas generolo majoro laipsnis. Prezidentūros atstovai vakar teigė, kad suteikdamas J.Kronkaičiui aukštesnį generolo laipsnį V.Adamkus pareiškė jam savo pagarbą ir pasitikėjimą.

J.Kronkaitis teigė vertinąs Prezidento pasitikėjimą: „Jau dveji metai dirbu šiame poste ir darau viską, kas įmanoma, kad būtų sukurta gerai parengta Lietuvos kariuomenė. Svarbu žinoti, kad Prezidentas tai vertina“.

66 metų J.Kronkaitis Lietuvos kariuomenės vadu buvo paskirtas 1999 metų vasarą. Po Antrojo pasaulinio karo į Vakarus su tėvais pasitraukęs J.Kronkaitis 27 metus tarnavo įvairiose JAV ginkluotųjų pajėgų struktūrose. Jis dalyvavo Vietnamo kare.

Už generolo majoro laipsnį Lietuvos kariuomenėje aukštesnis yra tik generolo leitenanto laipsnis, kurio Lietuvoje dar neturi nė vienas karininkas.

Dabar Lietuvos kariuomenėje yra vienas generolas - J.Kronkaitis ir du atsargos generolai - generolas majoras Jonas Andriškevičius ir brigados generolas Zenonas Kulyš.

▪ DEŠINIŲJŲ LAUKIA IŠBANDYMAS

Seimo opozicinės konservatorių frakcijos seniūno Andriaus Kubiliaus nuomone, kairiųjų laukia išbandymas valdžia, o dešiniųjų politinių jėgų - susitarimo išbandymas. Spaudos konferencijoje jis pažymėjo, kad dešinėsios partijos yra susiskaldžiusios. „Jeigu dešinieji nesusitvarkys, kairieji valdžioje gali būti pakankamai ilgai ir ne tik šioje kadencijoje“, - prognozavo A.Kubilius.

Jis pasidžiaugė, kaip praneša ELTA, kad tarp dešiniųjų politinių partijų prasidėjo įvairaus formato diskusijos, kaip veikti vieningiau. Parlamentaro nuomone, to aiškiai nori ir dalis visuomenės, tradiciškai balsuojanti už centro dešiniąsias jėgas.

Pasak A.Kubiliaus, susitarimas turi būti dėl kelių dalykų: dėl vieno kandidato Prezidento rinkimuose ir kaip susitarti dėl vieno kandidato. „Susitarimo dėl vieno kandidato procesas turi būti toks, kad iš to gimtų kiek galima stipresnis pagrindas vieningam dešiniųjų veikimui ir vėliau po Prezidento rinkimų. Tai galima pasiekti, jeigu partijos supras, kad tartis reikia dėl vieningo veikimo, o ne dėl to, kaip prastumti savo kandidatą“, - sakė parlamentinės konservatorių frakcijos seniūnas.

Geriausias būdas atrinkti dešiniųjų kandidatą į Prezidentus tai, jo nuomone, paklausti rinkėjų, ką jie norėtų matyti atstovaujantį centro dešiniams. Pasak A. Kubiliaus, partijos turi tik susitarti, kad gerbs tokį rinkėjų sprendimą. Parlamentaro nuomone, vadinamieji pirminiai Prezidento rinkimai yra pats efektyviausias būdas šiuo požiūriu. A.Kubiliaus nuomone, dalyvauti juose būtų kviečiami tie rinkėjai, kuriems rūpi, kas bus dešiniųjų kandidatas į Prezidentus.

A. Kubilius prognozuoja, kad tokie pirminiai rinkimai galėtų įvykti anksčiausiai kitų metų gegužę ar birželį, vėliausiai - kitų metų rugsėjį.

▪ SKELBIAMAS HOLOKAUSTO KONKURSAS

Jungtinės Karalystės žydų bendruomenė kartu su Lietuvos kultūros ministerija ir Didžiosios Britanijos ambasada Vilniuje skelbia holokausto įamžinimo vietų Lietuvoje ženklavimo konkursą, praneša ELTA.

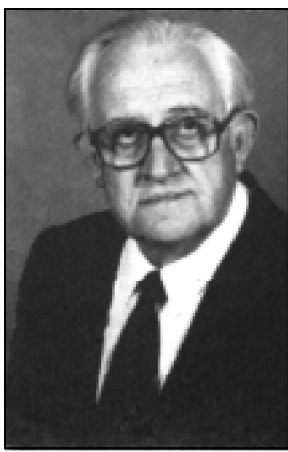
Projekto tikslas - iš tikro arba dirbtinio akmens sukurti paminklą-rodyklę su iškalto gerai matomu holokausto (didelio masto žydų tautos naikinimo) įamžinimo vietų Lietuvoje simboliu ir atskirų holokausto vietų pavadinimais lietuvių, hebrajų ir anglų kalbomis. Šie paminklai-rodyklės bus statomi pakelėse ir rodys kryptį į holokausto atminimo vietas.

Konkursui kviečiama pateikti paminklo-rodyklės, holokausto įamžinimo vietų simbolio ir užrašų projektus su nuoroda, iš kokios medžiagos būtų liejamas paminklas. Projekte prašoma nurodyti tikrą paminklo, simbolio ir užrašų dydį.

Geriausio projekto autorius bus apdovanotas piniginiu prizu ir galimybe dalyvauti įgyvendinant projektą.

Paminklų-rodyklių projektų laukiama iki šių metų rugpjūčio 31 dienos Didžiosios Britanijos ambasadoje Vilniuje.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Algirdas Pužauskas

Gyventojų surašymas Amerikoje 2000 metais atidengė daug netikėtų naujovių. Šiaurės vakarų valstijose gerokai padidėjo buvusios Sovietų Sąjungos ateivių skaičius. Praeis daug laiko, kol paaiškės gyventojų kilmės keitimosi padariniai, bet jau dabar Washington ir Oregon kai kuriose parduotuvėse galima pirkti iki šiol nematytus ruginės duonos kepalus.

Gyventojų skaičiavime 1990 metais Oregono valstijoje savo rusų tautybę pripažino 18,776 gyventojai, o praėjusiais metais jų buvo jau 31,025. Labai padidėjo ir ukrainiečiais užsirašiusių žmonių skaičius. Prieš dešimtmetį jų Oregonė buvo 4,616, o pernai priskaičiuota 8,469. „The Oregonian“ dienraštis paklausinėjo Vancouver, Washington gyventoją, atvykusią Amerikon 1993 m. kodėl rusai ir ukrainiečiai pradėjo važiuoti į JAV Šiaurines valstijas. Ji atsakė, kad jie pasirinko šiaurės vakarų valstijas dėl jų kalnų, upių ir ežerų, dėl klimato, žemės ūkio, vaisių ir uogienojų gausybės. Be to, ukrainiečiai sužinoję, kad Oregonė lengvai ir pigiai

DAUGIAU ATVAŽIUOJA RUSŲ

galima išmokyti anglų kalbos savivaldybių ruošiamuose kursuose. Ji pati dabar dirba socialinių reikalų įstaigoje paaiškino Melanija Puftovit.

Naujieji ateiviai pripažino ir tai, kad emigruoti jiems padėjo ir buvusio SSSR vadovo Gorbačiovo pradėta „Perestroika“. Emigruoti paskatino ir „Chernobil“ atominės jėgainės katastrofa. Ukrainiečiai žinojo, kad Oregonas ir kitos šiaurinės valstijos turi gryną orą, gerą sveikatos priežiūrą niekas nepersekioja naujų ateivių. Taip patvirtino ir rusų kilmės Alex Kennedy kuris atvyko į Oregoną iš Rusijos ir pakeitė pavardę. Jis naujus rusus imigrantus toliau moko angliškai kalbėti ir padeda valdžios įstaigoms susižinoti su naujaisiais būsimaiais piliečiais.

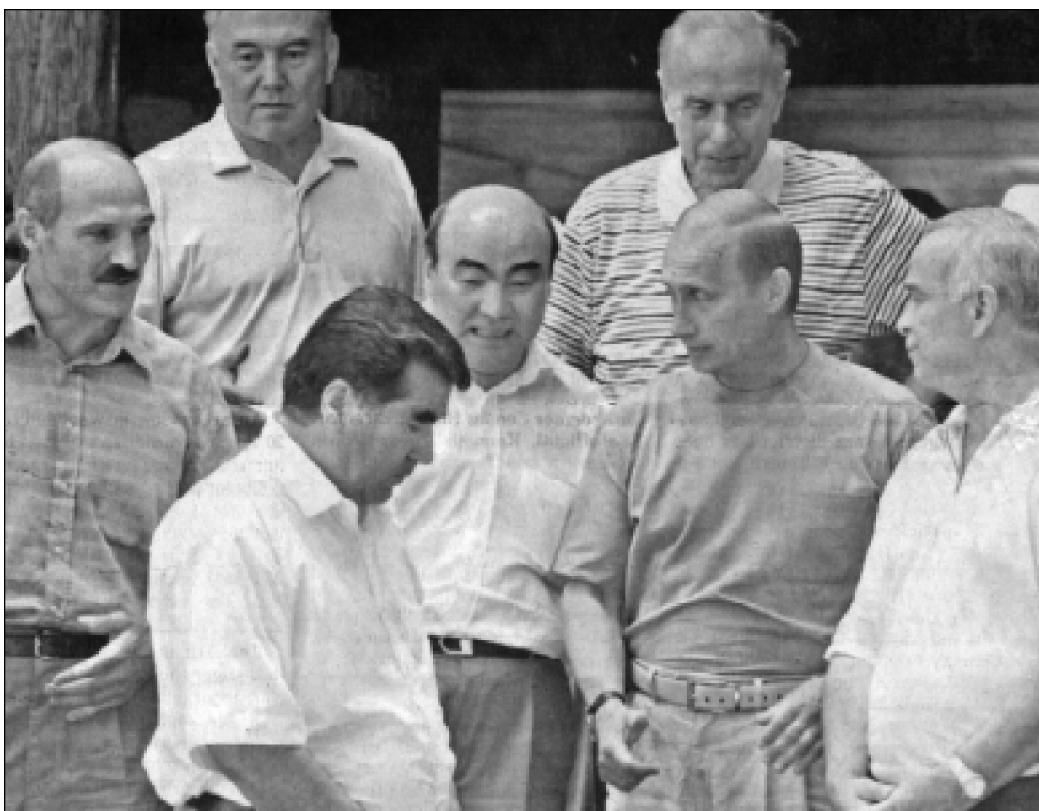
Washington valstijos ukrainiečių skaičius padidėjo trigubai. Imant visą Ameriką, svetur gimusių gyventojų yra 30.5 milijonų. Prieš dešimtmetį svetur gimusių buvo daug mažiau.

Gyventojų surašyme 1990 metais lietuviais užsirašė Oregonė 2,955 žmonės, pernai lietuvių buvo 4,991. Latvijos ateivių skaičius per tą dešimtmetį pasikeitė iš 931 iki 1,624, estų skaičius net sumažėjo iš 495 iki 271. Mažiau atvyko žmonių iš Slovakijos, Čekijos, Bulgarijos. Daugiausia svetimšalių atvyko Amerikon iš kaimyninės Meksikos. Juos suskaičiuoti neįmanoma, nes nemaža dalis yra nelegalūs

imigrantai, pereina sieną be dokumentų. Pernai apie 300 meksikiečių žuvo pereinami sieną, kuri yra 2,200 mylių ilgio. Šį rudenį JAV prezidentas George W. Bush ir Meksikos prez. Vincente Fox susitiks pasikalbėti išsamiai apie nelegalią emigraciją. Meksika prašo paskelbti amnestiją tiems savo piliečiams, kurie nelegaliai atvyko Amerikon ir čia susirado darbus. Sakoma, kad Amerikoje apie 8 milijonai dirba žemės ūkyje, prižiūri vaikus, valo namus ar daržininkauja. Darbininkai be dokumentų dažnai yra išnaudojami, nes neturi kam pasiskųsti, jei jiems mokamas menkas atlyginimas ar verčiami dirbti ilgas valandas be atostogų ar sveikatos apdraudos.

Gyventojų surašymo proga buvo panaudota ir įvairioms statistikoms paskelbti. Šio šimtmečio pradžioje amerikiečių amžiaus vidurkis buvo apie 50 metų. Tas vidurkis liečia ir vyrus ir moteris, nors moterys išgyvendavo ilgiau. Statistika parodo, kad 1997 m. amerikiečių amžiaus vidurkis siekė: moterims 79 vyrams 73.6. Gyvų amerikiečių tarpe 1990 metais buvo 37,306 šimtamečiai. Žmonės pradėjo ilgiau gyventi ir tą faktą svarsto vyriausybės, kalbėdamos apie pensininkus, kada leisti piliečiams „išeiti į pensiją“. Ilgo amžiaus čempionė buvo Prancūzijos pilietė Jeanne Calment, kuri mirė 1997 metais sulaukusi 122 metų amžiaus.

Nukelta į 3 p.

Prarastos imperijos vadai Soči kurorte, prie Juodosios jūros, aptarė savo buvusių Sovietų respublikų reikalus ir džiaugėsi, kad žmonių teisių klausimai nekelia jokių problemų. Iš kairės prezidentai: Belarusijos A. Lukashenko, Kazachstano N. Nazarbajev, Tadžikistano E. Rahmanov (profilis), Kirgystano A. Akagev, Rusijos V. Putin, Azerbaidžano H. Alijev ir Uzbekistano I. Karimov.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$35.00, first class - \$58. Single copy - 70 cents. Air mail overseas - \$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirma klase - \$58. Oro paštu užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina - 70 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

NORS LIETUVA LAISVA, BET DAR NESAUGI

Tautų ir valstybi gerus ir blogus sprendimus, išstudijavę to laikmečio faktus, aptaria istorikai. Jų surinktoje medžiagoje yra karai, sukilimai, vergijos, pasisėkimai, išdavystės, net priešio liaupsinimai. Nebe paslaptis, kad šiuo metu "kelia galvas" tie, kuriems 1918-1940 metų Lietuva buvo supuvusi. Kritikuojamas Lietuvos neutralumas prieš Antrąjį pasaulinį karą. Rusų okupacija betgi nebuvo jau tokia bloga. Okupacijos metu subrendę lietuviai. Bet tai tik vieno partinio filosofo mąstymas, kuris berods taikosi būti Vyriausybės patarėju. Negalima sakyti, kad Sovietų okupacijos metu nebuvo patenkintų lietuvių. Bet jų buvo nedaug - išrinktieji partiečiai džiaugiasi geru gyvenimu, kurie ir šiandien prisimena tuos geruosius laikus su visomis privilegijomis ir gėrybėmis, komunistinės santvarkos patiektomis.

Tačiau praėjus vienuolikai metų nuo nepriklausomybės atsteigimo, nors Lietuva laisva, bet ji dar nesaugi. Tad jos ateitimi tenka rūpintis visiems lietuviams. Vienintelis kelias, kad būtų užtikrintas Lietuvos saugumas, šio meto sąlygose yra tik priklausymas NATO tarptautinei organizacijai. Kai tauta atgavo laisvę, daugelis užsienio lietuvių manė, jog jiems nebereikės daugiau padėti savo tėvų kraštui. Bet gyvenimas rodo, kad tai buvo klaidingas mąstymas. Šiandien mūsų pagalba dar labai reikalinga, nes ir pačioje Lietuvoje yra abejojančių NATO reikalingumu. Sugrįžęs į politinę veiklą dabartinis ministras pirmininkas A. Brazauskas pasisakė tęsias pradėtą prieš jį buvusią užsienio politiką, taigi, rūpintis, kad Lietuva būtų priimta į NATO. Žinoma, jos priėmimas priklausys nuo visų 19 NATO narių. Iš jų - 15 valstybių remia NATO plėtrą, bet šiuo metu tik 7 pasisako už Baltijos kraštų pakvietimą. Todėl didelis, labai svarbus visiems lietuviams uždavinys - įtikinti tų valstybių vyriausybes, kad pasisakytų už Lietuvos priėmimą (ypač Vokietija).

Visuotinio tautos pritarimo dar nėra, ir tai kelia rūpestį ir užsienio lietuviams. Mes džiaugiamės, kad Lietuvos prezidentas, Kariuomenės vadas, Krašto apsaugos ministras pavyzdžiai ruošia jaunąją kartą už NATO, už vakarietišką ateitį, tačiau tai tik maža dalis Lietuvos jaunimo, kurie gauna panašų išsilavinimą. Didžioji jaunimo dalis dar stokoja tautinės auklėjimo dvasios ir valstybės patriotizmo, kad nedvejojami nusiteiktų už savo tautos idealus. Daugelis į NATO žiūri skeptiškai, nes kaina nemaža, o Lietuvos ekonominės sąlygos sunkios. Bet į NATO einama todėl, kad tauta būtų saugi.

Tad ir reikia Amerikos lietuvių pagalbos Lietuvai. Amerikos Lietuvių taryba ir Lietuvių bendruomenė jau nekartą ragino rašyti savo valstijų senatoriams ir Atstovų rūmų nariams, kad jie drąsiai pasisakytų už Lietuvos priėmimą į NATO. Bet ar visi tai padarėme, ar pasiuntėme bent laiškutį savo dviem senatoriams ir savo kongresmeniui? Jie turi būti prašomi ir nori pajusti savo balsuotojų pageidavimus, nes rinkimai vis kartojasi. Amerikos lietuvių pastangomis šis kraštas nepripažino Sovietų smurto ir laikėsi to, kad Lietuvos nepriklausomybė buvo tik laikinai sustabdyta. JAV ambasadorius John Tefft aplankė Čikagos lietuvius prieš grįždamas į Vilnių ir netiesioginiai ragino pradėti ryžtingiau veikti. Amerika nori padėti Lietuvai, bet reikia ir mūsų pastangų. Mes turime pusantrų metų įtikinti JAV 100 senatorių, kurie pasisakytų, kad 2002-ųjų metų rudenį Prahoje Lietuva būtų pakviesta į NATO!

S. Tūbėnas

ĮVYKIAI, KĖLĖ LIETUVOS VARDĄ

Autobusui prie Igulos bažnyčios sustojus, išlipau irėjau į barą. Be manęs, dar keletas ten pat ėjo. Iš mūsų "chebros" tik keli tebuvo. Dažniausiai mes susimesdavome pogrindyje. Ten nereikėjo prie baro sėdėti. Visuomet rasdavome staliuką. O reikalui esant, ir antrą šalia prisistumdavome. Be to, žiemos metu neidavo šaltis per duris, o vasaros metu buvo gerokai vėsiau. Po truputį pradėjo mūsų kompanija rinktis. Jokios kitos temos nebuvo, tik krepšinio čempionato aplaistymas.

Už pergale! Pirmąjį bokalą išgėrėme už sumušimą Lenkijos. Pagerbiant Lenkijos sumušimą, pagal mūsų etiketą, gėrėme sustoję. Vėliau atvykusieji, iš geležinkelio stoties, atvežė ir nugirstų naujienų. Jų žodžiais, Lietuva laimėjo dėka latvių arogancijos. Latviai gerokai iš anksto pradėjo Europos krepšinio pirmenybių leidinį rengti. Kažkokiam lietuviui dar nebaigtas leidinys pateko į rankas. Leidinyje buvo apibūdintos komandos, kurios pirmenybėse dalyvaus. Pasigedo Lietuvos. Į tai atkreipė latvių dėmesį. Jų atsakymas buvo, kad Lietuva jokio dėmesio nėra verta! Nes ji jokių galimybių neturi! Tie jų žodžiai telefonu buvo perduoti į Kauno Kūno Kultūros Rūmus.

Toks latvių įžūlumas užga-

vo lietuvių ambiciją. Keli paskambinimai telefonu užtikrino, kad pinigai bus pradėti veiklą. Anais laikais Lietuva sugebėjo biudžetą subalansuoti. Ir svarbiam reikalui pinigai be didelių svarstymų buvo. Turbūt tą pačią dieną buvo pasiūsta telegrama į Ameriką, greičiausiai į Čikagą, kad nedelsiant reikia krepšinio komandos, kuri Rygoje gintų Lietuvos spalvas. Tuo metu Amerika dar buvo krizės ženkle. Turbūt tai ir paskatino daugelį tuo Lietuvos pasiūlymu pasinaudoti. Amerikos lietuvių atvykimas buvo beveik valstybinė paslaptis. Kadangi apie tai spauda beveik nieko nerašė. Kūno Kultūros Rūmuose tekdavo pasitrinti, tačiau koridoriuose apie tai neteko girdėti. Ir apie pačias pirmenybes nebuvo daug rašoma. Tol, kol Lietuva nepradėjo pergalių skinti. Nors sportu domėjau ir pats futbolą žaidžiau. Tačiau labai nustebau, kai Lietuva pradėjo pergale po pergalės skinti.

Iki Rygos krepšinis buvo laikomas daugiausia mergaičių žaidimu. O dabar beveik visi sporto sirgaliai - beveik vien tik apie krepšinį tekalbėjo. Jau buvo girdimi, iki tol negirdėti sporto terminai: faulai, driblinimas ir kt. Lietuvai, kaip krepšinio čempionei. Teko garbė kitas krepšinio pirmenybes rengti Kaune. Nors

Juozas Žygas

buvo visiems žinoma, kad Kaunas tinkamos salės neturėjo. Tačiau turėjo valdžią, kuri be didelių ginčų ir nereikalingų kalbų, reikalui esant, sugebėjo vieningai dirbti! Tokios salės statybai lietuviai architektai patirties neturėjo. Tai gal ir planų parengimas kiek ilgiau užtruko. Pamatų liejimas vyko viduržiemėje per pačius didžiuosius šalčius. Tam tikslui buvo panaudota, iki tol nevertota technika. Virš pamatų buvo ištemptas brezentas ir galbūt plastika. Šilumos generatoriai pūtė karštą orą į apdengtus pamatus.

Tuo metu Lietuvoje ir galbūt kiek daugiau Kaune kiekviena didesnė statyba daugelis domėjosi, nes buvo puošiamas mūsų Kaunas ir Lietuva. Tuo irgi domėjau. Sekmadeniais nueidavau pasižiūrėti, kaip tie darbai vyksta. Tokių "inspektorių" buvo gana daug. Prie tvoros teko matyti ministrus, aukštesnius karininkus. Kadangi visus jungė bendra mintis, tai žiūriniųjų tarpe ir bendra kalba atsiradavo.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Keliais sakiniiais

Atkelta iš 2 p.

• **Pakistano** vyriausybė pažadėjo Jungtinėms Tautoms, priimti dar daugiau iš karo bei sausros nuterioto Afganistano atvykstančių pabėgėlių. Jungtinės Tautos organizuoja stovyklas ne tik Pakistane, bet ir pačiame Afganistane, kad žmonėms nereikėtų ieškoti prieglaudos kitur.

• **Irane** perrinktas prezidentas Mohammad Khatami pasakė parlamente inauguracijos kalbą ir davė priesaiką antrai kadencijai. Jis buvo perrinktas 77 procentų visų balsų, nors turi daug politinių priešų tarp senosios kartos dvasiškių. Savo kalboje prezidentas pabrėžė, kad reikia reformų vyriausybės darbuose, net islamo priešai įrodinėja, kad religinė revoliucija nesugeba tvarkyti ekonominių, politinių, socialinių ar karinių problemų.

• **Palestiniečių** vadovybė jau nuteisė apie 100 savo tautiečių mirties bausme už bendradarbiavimą su Izraelio

saugumo valdininkais, kurie sužino iš išdavikų, kur slapstosi ir ką planuoja palestiniečiai kovotojai. Viena palestinietė motina atsisakė priimti ir palaidoti mirties bausme nuteistą savo sūnų, nes jis buvęs išdavikas.

• **Buvęs prezidentas B. Clinton** pardavė Alfred Knopf bendrovei teisę spausdinti ir pardavinėti savo rašomą atsiminimų knygą, kuri pasirodys 2003 metais. Autorius gavo iš leidyklos 10 milijonų dolerių.

• **Turtingas žydas** deimantų pirklys buvo rastas nušautas Jordano sostinėje Aman netoli savo namų. Izraelio spauda kaltina palestiniečius agentus už šį teroro puolimą. Bijoma, kad smurto veiksmai iš Izraelio gali persimesti į kaimyninį Jordaną.

• **Šiaurės Korėjos** komunistų vadas Kim Jong Il baigė savo 11 dienų vizitą su traukiniu Rusijos teritorijoje ir pasuko namo. Jis pasirašė su

rusų prezidentu V. Putin draugystės susitarimą, kuris primena senus tarybinės Rusijos manifestus.

• **Pentagone** viešėjo rugpjūčio mėn. pradžioje 10 Rusijos diplomatų ir kariškių. Jie svarstė su JAV kariškiais planuojamą antiraketinės gynybos sistemos įsteigimą. Po šių pasitarimų JAV gynybos sekretorius D. Rumsfeld, lydintas jungtinio kariuomenės štabo pirmininko generolo Henry H. Shelton vyks į Maskvą tęsti derybų, kurios svarstys plačiau branduolinių ginklų apribojimo klausimus. Delegacijoje yra ir gynybos pasekretorius Douglas Feith, ginklavimosi politikos specialistas prezidento Reagan laikais, jo antroje kadencijoje.

• **JAV** vyriausybė pagrašino boikotuoti tarptautinę konferenciją, kuri vyks Pietų Afrikos respublikoje rugpjūčio 31 d. JAV priešinas konfe-

Nukelta į 4 p.

LIETUVA IR PASAULIS

NAUJOS LIETUVOS ATSTOVYBĖS - ARGENTINOJE IR EGIPTE

Vyriausybė nutarė pakoreguoti Lietuvos atstovavimo užsienyje. Nuo spalio 1 d. bus įsteigtos diplomatinės atstovybės Argentinos sostinėje Buenos Airėse ir Egipto sostinėje Kaire, o lygiai po mėnesio bus uždarytos mūsų atstovybės Venesueloje ir Jungtiniuose Arabų Emyratuose (JAE).

Vyriausybės sprendimą likviduoti Generalinį konsulatą Jungtiniuose Arabų Emyratuose lėmė tai, jog, prieš ketverius metus pasikeitus mokesčių politikai, taip pat dėl kitų priežasčių, keliautojų iš Lietuvos srautas beveik nutrūko, palaikomi menki diplomatiniai santykiai.

Lietuva ir JAE diplomatinis santykius užmezgė 1992-aisiais. Iš pradžių jie buvo palaikomi per JAE ambasadą Maskvoje, o po trejų metų Dubajuje buvo įkurtas konsulas, vėliau reorganizuotas į generalinį. Konsulas buvo įsteigtas atsižvelgus į gausius turistų ir prekeivių srautus, perspektyvas plėtoti ryšius su šia arabų šalimi.

Generalinio konsulo JAE pareigas eina Valteris Baliukonis, pernai pavasarį šiame poste pakeitęs griežtus šalies įstatymus pažeidusį ir persona non grata po įvykusio incidento paskelbtą diplomata Gvidą Kerušauską.

Tuo tarpu JAE pakeisiantis Egiptas yra Arabų lygos, ekonominis, turistinis bei politinis Šiaurės Afrikos centras, arabų šalių lyderis Artimųjų Rytų regione.

Į naudą diplomatinės atstovybės steigimas Kaire išeis ir siekiant diplomatinio atstovavimo Artimuosiuose Rytuose pusiausvyros. Taip pat atsirastų pirmasis Afrikos žemyne Lietuvos Respublikos vizų išdavimo centras.

Tuo tarpu pagrindiniai Lietuvos interesai Lotynų Amerikos regione yra ekonominių ryšių plėtra, politinis bendradarbiavimas, garbės konsulų tinklo plėtra, kontaktai su lietuvių bendruomene bei kultūrinių saitų palaikymas.

Venesuela nėra nei politiškai, nei ekonomiškai įtakinga Lotynų Amerikos šalis, o Argentina, priešingai nei Venesuela, yra viena svarbiausių šalių šiame regione. Ji priklauso "Mercosur" ekonominei bendrijai, palaiko glaudžius ekonominius ir politinius ryšius su JAV ir ES valstybėmis.

Kitaip nei Venesueloje, Argentinoje įsitvirtino vakarietiškos politinės tradicijos ir demokratija, tad, perkėlus diplomatinę atstovybę į šią šalį, būtų geriau užtikrinta ekonominių ryšių plėtra Lotynų Amerikoje. Argentinoje gyvena pakankamai didelė lietuvių bendruomenė (apie dešimt tūkstančių lietuvių išėivių), kuri yra suinteresuota palaikyti glaudžius ryšius su Lietuva.

ŠVEDIJOS FINANSINĖ PARAMA BALTIJOS ŠALIMS

Švedija, įvairiems Baltijos šalių projektams įgyvendinti jau skyrusi vieną milijardą kronų (apie 390 mln. litų), žada ir toliau aktyviai jas remti. Apie tai susitikime su Stokholme viešiniu Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi sakė Švedijos prekybos ministras Leifas Pagrodkis.

Nuo 1991 metų Švedijos vyriausybė Baltijos šalims per įvairius projektus jau skyrė 1 milijardą kronų, o dabar, kaip sakoma, prasidėjo "antrasis baltiškasis milijardas".

Prezidentas ir ministras sutarė, kad dalis šios paramos galėtų būti skirta aplinkosaugos projektams, tuo labiau, kad abi valstybes sieja Baltijos jūra, kuri ateityje taps ES vidaus jūra.

Ministras sakė, kad Švedija lauks pasiūlymų, kaip geriau būtų galima panaudoti tuos pinigus, kokius projektus reikėtų įgyvendinti.

Aptarta Lietuvos integracija į Europos Sąjungą (ES) bei abiejų šalių bendradarbiavimas. V. Adamkus pažymėjo, jog pirmąjį šių metų pusmetį, kuomet Švedija pirmininkavo ES, Lietuva baigė derybas dėl 11 derybinių skyrių, tarp jų ir aplinkos apsaugos, pranešė prezidento spaudos taryba. L. Pagrodkis pabrėžė, kad aplinkosauga tampa svarbia nacionalinės ir užsienio politikos dalimi. Ministras pasidžiaugė, kad Lietuva buvo pirmoji kandidatė, baigusi derybas su ES dėl aplinkos apsaugos.

Pernai vasarį derybas su ES pradėjusi Lietuva jau suderino 18 derybų skyrių iš 31.

V. Adamkus su L. Pagrodkiu taip pat kalbėjosi apie Lietuvos ir Švedijos teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą, pasisakė už glaudesnius ryšius kovojant su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, palietė bendradarbiavimą energetikos ir Švedijos investicijas Lietuvoje. Buvo pasidžiaugta, kad Švedija yra viena didžiausių investuotojų Lietuvoje. Metinė abiejų šalių apyvarta sudaro 417 milijonų dolerių per metus.

Švedijos prekybos ministras pažymėjo, kad Baltijos šalių finansinio sektoriaus modernizavimas yra vienas iš Švedijos užsienio ekonomikos prioritetų.

IŠ "DIRVOS" ARCHYVŲ

Inžinierius Eugenijus ir ponias Bartkai pasirašo "Dirvos" svečių knygoje.

TEBEGALIOJA 1964 M. KODEKSAS

Seimo posėdžių sekretariate įregistruotas naujojo Civilinio proceso kodekso (CPK) pirmos ir trečios dalių projektas. Juo siekiama reglamentuoti pažeistų materialinių subjektinių teisių gynimo procedūrą, užtikrinti spartesnę bylų nagrinėjimą, teismo nešališkumą, praneša ELTA.

Šiuo metu galioja dar 1964 m. Civilinio proceso kodeksas, paremtas socialistinės teisės tradicija, jis buvo ne vieną kartą keistas ir papildytas.

Teisingumo ministras Vytautas Markevičius, apibūdindamas šiuo metu galiojantį Civilinio proceso kodeksą, pažymi, kad jis visiškai neužtikrina šiuolaikiniam civiliniam procesui keliamų užduočių realizavimo - egzistuoja gana neribotos bylų vilkinimo galimybės nesąžiningai proceso šalims, neaiškios teismo ribų galios.

Rengiant naująjį kodeksą buvo siekiama pritaikyti civilinę teisę prie iš esmės pasikeitusių ekonominių, socialinių ir politinių sąlygų, numatyti veiksmingus pažeistų teisių gynimo būdus.

Nemažai naujų nuostatų susiję su proceso principu, atsisakant iki šiol egzistavusių nuostatų, sudarančių galimybes neribotam proceso vilkinimui. Siekiama, kad civilinė byla būtų išnagrinėta jau per pirmąjį teismo posėdį. Teisėjui suteikta teisė aktyviai dalyvauti nagrinėjant bylą. Projekte įtvirtinama teismo pareiga rūpintis, kad kiek įmanoma išsamiau būtų ištirto bylos aplinkybės.

Numatomas naujas proceso dalyvis - kuratorius, asmuo, kuris gali būti teismo skiriamas šalims, neturinčiais civilinio procesinio veiksnio. Projekte numatoma galimybė

paskirti atsarginį teisėją tais atvejais, kai bylai nagrinėti reikia daug laiko. Šiuo institutu siekiama išvengti atvejų, kai pasitraukus vienam iš kolegijos teisėjų byla turi būti pradėta nagrinėti nuo pradžių. Projekte įtvirtinamas ir naujas institutas - užstatas. Jo paskirtis - užkirsti kelią piktnaudžiavimams teise ir sąmoningam bylos vilkinimui.

Dokumente praplečiama teismo galimybė taikyti procesines nuobaudas už procesinių reikalavimų nevykdymą, piktnaudžiavimą procesinėmis teisėmis. Tai turėtų sudrausminti tiek šalis, tiek kitus proceso dalyvius. Projekte numatyta, kad baudos, paskirtos juridinių asmenų vadovams ar atstovams, išieškomos iš jų asmeninių lėšų.

Projekto naujovė yra ir ta, kad užtikrinamas visos byloje esančios medžiagos pateikimas proceso šalims. Siūloma sumažinti žyminio mokesčio dydį. Iki šiol turtiniuose ginčuose buvo numatytas 5 proc. žyminis mokestis. Numatoma, kad maksimalus žyminis mokestis yra 3 proc. nuo ginčo sumos, o maksimalus toks mokestis bus 30 tūkst. litų.

Svarbi naujovė - šalių ir trečiųjų asmenų pareiga prisiekti apie duodamą paaiškinimų byloje teisingumą. Tiesa, šalis turi teisę atsakyti duoti parodymus, jeigu tai reikš parodymus prieš save ar savo artimuosius giminaičius, tačiau, jeigu ji duoda paaiškinimus, - privalo prisiekti, kad kalbės tiesą.

Civilinio proceso kodekso projektą sudaro septynios dalys. Tačiau atsižvelgiant į teisės akto sudėtingumą bei didelę apimtį, projektą siūloma svarstyti dviem etapais.

ELTA

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 3 p.

rencijos darbotvarkėje įrašyto "anti-sionizmo" punkto svarstymui šalia rasizmo ir kolonializmo. JAV pasipriešinimo šia proga smergti Izraelį pritaria ir daugelis arabų valstybių. Afrikiečiai reikalauja, kad už kolonializmo laikus ir vergijos dienas turtingosios pasaulio valstybės sumokėtų buvusiems vergams nemažas kompensacijas. Tokie reikalavimai jau pasigirdo ir Amerikos juodųjų tarpe.

• **Pakistane** vyko susitikimas JAV su Afganistaną valdančia Taliban partija, kurios vadovai išreiškė norą palaikyti su JAV gerus santykius. JAV atstovai pareiškė, kad draugiškų santykių negali būti, kol Taliban globos pasaulinio masto teroristą Osama bin Laden, kurį Taliban turi išduoti tarptautiniam teismui.

ma bin Laden, kurį Taliban turi išduoti tarptautiniam teismui.

• **Londonė**, prie požeminio traukinėlio stoties sprogo bomba sužeidė žmones. Kai Šiaurinėj Airijoje vyksta taikingi pasitarimai tarp katalikų ir protestantų, atsirado nauja katalikų grupuotė "tikrieji IRA" kovotojai, kurie nebeklauso buvusių vadų ir veda savo politiką.

• **Japonijos** užsienio reikalų ministrė Makiko Tanaka, paklausė premjero ir pažadėjo pakeisti Japonijos ambasadorių Washingtonė ir tris kitus aukštus diplomatus, jų tarpe savo pavaduotoją, už spaudos iškeltus skandalus.

• **Tarptautinis** Valiutos fondas paskelbė, kad dėl finansinės krizės Brazilijai ir

Argentinai nutarta suteikti specialią 17 milijardų paskolą.

• **Dešimtys** tūkstančių japonų susirinko didžioje Hirošimos miesto aikštėje paminėti 1945 metais virš miesto sprogsios branduolinės bombos aukų. Jų buvo 140,000. Svarbiausią kalbą pasakė miesto meras, pasmerkęs visus karus. Bomba sprogo rugpjūčio 6. 1945 m. Po kelių dienų panašus minėjimas vyko Navasaki mieste. Kaip žinoma Japonija pasidavė tų pačių metų rugpjūčio 15 d.

• **Iš pareigų** dėl vėžio ligos pasitraukė Perų prezidentas Hugo Banzer, perleisdamas savo pareigas viceprezidentui Jorge Quiroga, 41 metų amžiaus. Pasitraukęs prezidentas buvo jau 95 metų, jis išvyko į JAV gydytis.

VYČIŲ AUKA LIETUVAI - 65 MILIJONAI !

POSĖDŽIAVO "PAGALBA LIETUVAI" DIREKTORIŲ TARYBA

Orlando, Floridoj vykusio 88-tojo Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu, rugpjūčio 3 d., Grosvenor Resort viešbutyje buvo susirinkusi "Pagalba Lietuvai" padalinio direktorių taryba. Prieš susirinkimą buvo sukalbėta malda. Posėdžiui vadovavo direktorių tarybos pirmininkas ir Lietuvos Vyčių organizacijos padalinio steigėjas Robert S. Boris. Buvo pranešta apie praėjusių metų veiklą. Per 2000-01 metus buvo išsiųsta 540 pėdų ilgio talpintuvai, kurių vertė siekė arti 5 milijonų dolerių. Šiose talpintuvuose yra įvairūs vaistai - asperinas, vitaminai, antibiotikai, vaistai nuo kosulio ir t.t. Visi talpintuvai buvo išsiųsti per Catholic Medical Mission Board organizaciją, New York. Keturi talpintuvai buvo išsiųsti veltui, o 5-to talpintuvo persiuntimo išlaidos kainuos maždaug 2,100.00 dol. Catholic Medical Mission Board pranešė, kad juos patenkina darbas su "Pagalba Lietuvai"

"Pagalba Lietuvai" nusprendė remti vieną CARITO programą - Gailestingos Motinos Teresės nakvynę ir globos namus ir taip pat remti kardinolo Audrio Juozo Bačkio amatų mokyklos įsteigimą rinkdami aukas.

2000 m. Gailestingos Motinos Teresės globos namuose ir nakvynėj apsilankė virš 18,000 vietinių žmonių. Kiekvieną naktį nakvojo 50 žmonių ir slaugomi 25-50 žmonių per dieną. Vilniaus arkivyskupija 90 proc. išlaiko šią ir kitas CARITO programas. Kitos lėšos 10 proc. gaunamos iš užsienių rėmėjų bei Vilniaus savivaldybės. Kas metai finansavimas vis mažėja. Būdavo skiriama 35,000-50,000 JAV dol. metams. Šiais metais socialinėms pagalbos programoms savivaldybės skirta mažiau, tik 14,200 JAV dol. Kadangi ši Carito programa yra svarbi, naudinga ir ypač reikalinga, "Pagalba Lietuvai" direktorių taryba nusprendė ją remti.

88-asis L.V. suvažiavimas: iš k. centro valdybos I vicepirmininkė-Bernice Aviza, centro valdybos pirmininkas Robert A.Martin Jr., L.R.ambasadosekretorius Vašingtone Renatas Norkus, II vicepirmininkė Elena Nakrosis, III vicepirmininkė Anna Marie Sluzas Berger.

R. Juškaitės-Švobienės nuotr.

- siuvimų mašinų, staklių, skalbimo mašinų, džiovintuvų ir t.t.

Buvo pranešta, kad per 2000-2001 m., 17 aukotojų

5,000 dol. jo garbei CARITO programoms - Betanijos sriubos virtuvei, Vaikų centrai, ir Gailestingos Motinos Teresės nakvynėi ir globos namams.

"Pagalba Lietuvai" jau peržengė vienuoliktus metus. Per šį laiką 88 talpintuvai nusiųsti mūsų vargstantiems broliams ir sesėms Lietuvoje. Ši humanitarinė ir medicininė pagalba, vaistai ir medicininės įrangos vertė arti 65 milijonų dol. (64,963,887.00)!

"Pagalba Lietuvai" dabar turės keturias humanitarines programas: vaistų persiuntimo išlaidoms padengti (medicininis fondas), Šv. Juozapo seminarijos fondas, CARITO projektas - Gailestingos Motinos Teresės nakvynė ir globos namai ir Vilniaus amatų mokyklos įrangų finansavimas. Rėmėjai galės pasirinkti kokį projektą norės remti.

2000-1 m. "Pagalba Lietuvai" direktorių tarybą sudaro Lietuvos Vyčių Centro vadovas - Robert S. Boris,

vadovo asistentė - Regina Juškaitė-Švobienė, valdybos dvasios vadas - prelatas dr. kun. Juozas Anderlonis, L.V. Centro valdybos pirmininkas - Robert A. Martin, Jr., ir nariai: Marytė Abbott, Anthony Alexander, Anne T. Baronas, Len Kapochus, Frank Petrauskas, Michael Shea.

2000-1m. "Pagalba Lietuvai" valdyba buvo direktorių patvirtinta. Ją sudaro dvasios vadas - kun. J. Walter Stanievich, pirmininkė - Regina Juškaitė-Švobienė, pirmininkas emeritus - Robert S. Boris, vicepirmininkas - Michael Shea, vicepirmininkas teisiniais reikalais - Saulius Kuprys, sekretorė/iždininkė - Theresa Stasiulaitis Shea, korespondencijos sekretorius - William Zager, patikėtiniai - Valentina Bulotienė ir Stella Hotra, tvarkdarė - Patricia Zyren.

Regina Juškaitė-Švobienė

88-to Lietuvos Vyčių suvažiavimo metu per Seimo Šv.Mišias iš k.Robert A.Martin Jr. L.V.organizacijos pirmininkas, Elena Nakrosis, II vicepirmininkė, Renatas Norkus, John Mankus-L.V. lietuvių reikalų komisijos pirminkas, Richard Niedvares-iždininkas

R. Juškaitės-Svobienės nuotr.

ir ypač šio padalinio atstovu dekanı Balio Stankaus tarpininkavimas Lietuvoje. Visi talpintuvai pasiekė Lietuvą geroje būklėje.

Buvo pranešta, kad kartu su medicinine programa, "Pagalba Lietuvai" finansiškai rėmė sriubos virtuves, jaunimo programas, hospice centrus ir parapijas kuriom pagalba yra reikalingiausia. Daug yra gauta aukų prašant remti šias vietas.

Kadangi, kad per praeitus metus talpintuvų siuntos mažėjo, nežinia ar ateityje bus gaunama daugiau vaistų, tad

Praeitais metais, kai Robert Boris susitiko su kardinolu Bačkio, amatų mokyklos įsteigimas buvo diskutuotas. Mokyklai pastatas jau yra, bet reikėjo įvairių remontų. Kita labdaros organizacija perėmė finansuoti remonto išlaidas. Ši mokykla bus skiriama jauniems vaikams kurie benamiai, iš daugiavaikių šeimų ir jaunimas, kuris turi fizines ar protines negalias. Jaunimas turėtų pamokas ir baigiant mokyklą būtų kvalifikuoti specifiniam darbui. Amatų mokyklai reikia įvairiausių įrangų mokymui

paukojo po 2,000 dol. užmokėti už metinę stipendiją klierikams studijuojantiems Šv. Juozapo seminarijoje, Vilniuje. Buvo suaukota 23,562.50 dol. per 176 aukotojų. Šiuo laiku studijuoja 70 klierikų. Dar 53 klierikams reikalinga mūsų finansinė parama. Šiais metais du klierikai baigs keturių metų programą ir bus diakonais.

Buvo paskelbta, kad kun. Gintaras Grušas paskirtas nauju Šv. Juozapo seminarijos rektoriumi. Kardinolo Audrio Juozo Bačkio gerbimo proga, "Pagalba Lietuvai" paukojo

**PRENUMERUOKITE
DIRVĄ**

**METAMS - \$35,
PUSEI METŲ - \$20,
PIRMA KLASE - \$58,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ METAMS -
\$110.00**

CLEVELAND, OH

Po atsisveikinimo, prisiminimui nuotrauka prie D.M.N.P. šventovės Clevelande.
Iš kairės į dešinę 1 eilėje: Mylita Nasvytienė, A. Sagienė, R. Motiejūnaitė-Booth, Rima Žiedonytė, Vaiva Bučmytė; 2 eilėje: Vida Žiedonytė-Sasnauskienė, muz. Rita Kliorienė, Jultė Bartkutė-Newberry, Aldona Stungienė, Teresė Paškonytė; 3 eilėje: Tadas Bartkus, Petras Stungys (su sūneliu ant rankų).

GRANDINĖLĖ ATISISVEIKINO

Š. m. rugpjūčio mėn. 5 dieną, sekmadienį, po pamaldų Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje, "Grandinė" atsisveikino su vadove Rene Motiejūnaite-Booth.

Ilgus metus gražiai šokusi ir keletą metų ansambliui vadovavusi, Renė išvyksta iš Clevelando ir su šeima persikelia gyventi į Memphis miestą Tennessee valstijoje.

Kukliame atsisveikinime dalyvavo (neatostogaujanti ar stovyklaujanti) "Grandinė" ansamblio dalis ir kultūriniame Clevelando lietuvių gyvenime su Rene bendravusių žmonių grupė.

A.L.B-nės, Clevelando skyriaus pirmininkė Mylita Nasvytienė perskaite padėkos raštą, "Exultate" choro vadovė muz. Rita Kliorienė dėkojo Renei už darnų talkinimą choro renginiuose. Prisiminimui padovanojo choro muzikos įrašą.

Aleksandra Sagienė trumpai priminė įdomesnes smulkmenas iš Renės, beveik 30 metų, veiklos "Grandinė" atsisveikinti (atėjo į vaikų grupę nei dešimties metų neturėdama). Išreikšdama Renei gilią padėką ansamblio vardu, įteikė veteranų grupės vadovės Eglės Laniauskienės sukurta žymenį. Jame, po istorine nuotrauka yra parašyta:

"Renei Motiejūnaitei-Booth už meilę ir pasišventimą lietuviškam šokiui.

Dėkinga "Grandinė" šeima!

Iš Renės perimanti ansamblio vadovybę Vida Žiedonytė-Sasnauskienė atnešė buvusiai vadovei gėlių ir tvirtai pažadėjo tęsti Liudo Sagio ir dabar Renės, palikimo veiklą, lietuviško šokio puoselėjimą išsivijoje.

Vida dirbs ne viena. Geros valios ir ryžto vedami trys

šokio ir "Grandinės" entuziastai dalinsis su ja ansamblio vadovybės ir programų ruošimo darbuose.

Rima Žiedonytė mokins tautinius šokius, Bridget Biliūnienė rūpinsis šokėjų atliekamų judesių dailumu, Rimas Biliūnas gros ir tvarkys visus "Grandinės" muzikos reikalus.

Paskutinį žodį tarė Renė. Su ašarom akyse ji kalbėjo apie nuostabų jaunystės laiką, smagiai prabėgusį "Grandinė" dėkojo savo buvusiems, ir jos darbą gerbusiems šokėjams, Aleksandrai Sagienei už, kai reikėjo, visada buvusią šalia jos.

Ypatingą padėką skyrė Ritai Kliorienei ir Mylitai Nasvytienei už patarimus bei bendrą darbą lietuviškoje veikloje.

Gaila, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebonas Gediminas Kijauskas, JS, buvo atostogose, atsisveikinti su juo Renei teks vėliau.

Be klebono paramos Clevelando "Grandinė" negalėtų egzistuoti.

Nuo 1974 metų D.M.N.P. parapija yra "Grandinės" ansamblio namai. Čia šokėjai pastoviai repetuoja ir koncertuoja. Ačiū klebonui Kijauskui ir parapijos administratoriui Nijolei Kersnauskaitėi!

Aleksandra Sagienė

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

PAREIŠKIMAS

Mes, žemiau pasirašę Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, kraštų LB pirmininkai ir Kraštų Jaunimo Sąjungos pirmininkai, susirinkę į metinį suvažiavimą Lenkijoje, Seinuose 3001 rugpjūčio 14 d., siunčiame nuoširdžiausius sveikinimus Lietuvos Respublikos Prezidentui, Seimui, Vyriausybei, visiems Lietuvos žmonėms ir šio suvažiavimo šeimininkų kraštui - Lenkijai.

Pritariame ir džiaugiamės Lietuvos ryžtu siekiant narystės NATO, kuri užtikrins Lietuvos valstybės saugumą. Kviečiame užsienio lietuvius, pagal įvairiuose kraštuose esamas sąlygas ir galimybes, padėti Lietuvai būti pakviestai į NATO 2002 metais. Išsivijos lietuviai, išsisklaidę po platųjį pasaulį, drauge su Lietuva siekiame šio bendro tikslo.

Pareiškimą pasirašė:

PLB Valdybas pirmininkas Vytautas Kamantas;

PLJS Pirmininkas Matas Stanevičius;

PLB Valdybos vicepirmininkai Regina Kučienė, Milda Lenkauskienė, Bronius Makauskas, kun. Edis Putrimas, Algis Rugienis, Marytė Šmitienė, Gabrielius Žemkalnis, Laima Žiobienė;

Kraštų LB Pirmininkai;

Kraštų Jaunimo Sąjungos Pirmininkai;

Viso: 49 parašai.

Perdavė Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras

ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖ MOKYKLA

Šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla pradės 2001-2002 mokslo metus **rugsėjo 15 d. 2001, 9:00 v.r.**

Vaikų registracija įvyks parapijos svetainėje.

Šv. Kazimiero Mokykla priima į darželį mokinius kuriems sueina 5-eri metų iki rugsėjo 30 d.

Tėvų susirinkimas su mokyklos vedėja, mokytojais, ir tėvų komitetu prasidės tuojau po registracijos, svetainėje, ir yra privalomas bent vienam šeimos atstovui - tėvui arba motinai.

Mokyklos valandos bus nuo **9:00 v.r. iki 12:30 v.p.p.**
Dėl tolimesnės informacijos, arba jeigu turite klausimų, prašome paskambinti **mokyklos vedėjai, Danutei Tuljak tel. (216) 481-4932.**

MOKYKLOS PRANEŠIMAS

"Aušros" aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokslo metai prasidės **šeštadienį, rugsėjo 1 d., 9:00 v.r. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos patalpose, 18022 Neff Rd.,** klasėse prie scenos.

Į mokyklą kviečiami lietuviškai kalbantys 13-17 m. amžiaus mokiniai, baigę lituanistinės mokyklos 8-ąją skyrių arba tolygaus lituanistinio išsilavinimo, įskaitant neseniai atvykusius iš Lietuvos.

Dėl informacijos ir registracijos kreipkitės į mokytoją **Vidą Bučmiene, tel. 216-481-0653.**

PASKIRTOS ŽURNALISTIKO STIPENDIJOS

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos valdyba šiuo metu globoja žurn. Henriko Blazo ir žurn. Salomėjos Narkėliūnaitės žurnalistikos fondus, iš kurių kasmet, Lietuvos Žurnalistikos Instituto vadovybei rekomenduojant, yra skiriamos gambiausiems stu-

dentams vienkartinės stipendijos po 300 dolerių.

Šių metų stipendijos atiteko: H. Blazo - III kurso studentei Rūtai Evelinai Šutinytei, o S. Narkėliūnaitės - II kurso studentei Vandai Morkūnaitei

Kęstutis K. Miklas
LŽS Pirmininkas

Grandinėle Šokių sezonas prasideda!

Maloniai kviečiamia visus susidomėjusius šokti!

Pirma repeticija: rugsėjo 16, 2001

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos didžiojoje salėje,
5:30 v.v.

Informacija: paskambinkite Rimai Žiedonytei (440-646-8908)

LIETUVIŲ FONDO MILIJONAI LIETUVIŠKIEMS REIKALAMS

Edvardas Šulaitis

Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, Lietuvių Fondo Pelno skirstymo reikalams surengtoje spaudos konferencijoje paaiškėjo gana džiugių ir visiems lietuviams malonių dalykų. Čia kalbėjęs šios organizacijos steigėjas ir ilgametis veikėjas dr. Antanas Razma pasidžiaugė, jog ši lietuvių organizacija per 40 veiklos metų lietuviškiems reikalams išdalino beveik 10 milijonų dolerių - konkrečiai 9,778,657. Šis darbštus LF darbuotojas taip pat akcentavo, jog šiame LF darbe stipriai talkininkavo ir lietuvių spauda.

Pagrindinį pranešimą susirinkusiems LF darbuotojams ir lietuvių žiniasklaidos atstovams padarė šių metų Pelno skirstymo komisijos pirmininkas Kęstutis Ječius. Jis čia pažymėjo, kad 2001 m. komisija turėjo įvertinti 270 paramos prašymų, gautų iš 169 asmenų ar įstaigų, o taip pat ir 178 anketas stipendijoms. 63 prašytojai buvo iš JAV, 19 iš kitų užsienio valstybių (Lenkijos, Australijos, Rusijos, Prancūzijos) ir 87 - iš Lietuvos. Jų visų prašoma suma (įskaitant ir stipendininkus) siekė 3,370,000 dolerių.

Ječius pranešė, jog šiais metais buvo leista paskirti vieną milijoną dolerių, prie kurių pridėjus 2000 m. likutį - 15,501 susidarė daugiau negu milijonas. Tačiau komisija paskirstė tik nepilną milijoną

- 906,850 dolerių. Septyni prašymai dar svarstomi ir palikti vėlesniam laikui. Tad dar yra likę 108,651 dol. atidėtiems, nenumatytiems ir skubiems prašymams. Šią sumą komisija galės paskirti antrame svarstyme šių metų rudenį.

Buvo pranešta, kad komisija savo darbą atliko per 4 posėdžius, kurie vyko Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, Paskutinis pelno skirstymo komisijos posėdis įvyko birželio 30 d. ir jis truko net 14 valandų su trumpomis pertraukomis atsikvėpti, atsigerinti ir pavalgyti.

Komisija dirbo nuoširdžiai

Pirmininkas pažymėjo, kad komisija įvertino kiekvieną gautą prašymą. Jis kalbėjo taip: "Visų prašymų nebuvo įmanoma patenkinti. Kodėl? Didelė dalis iš jų neatitiko LF Tarybos skirstymo gairėms. Daliai prašymų nebuvo pilnai užpildytos anketos. Trūko pateisinamų dokumentų ar duomenų: kai kuriais atvejais buvo naudojamos pasenusios formos. Ne kiekvienam prašytojui paskirta norima suma. Kodėl? Dalis pristatytų duomenų neatitiko LF Tarybos skirstymo gairėms. Kaip paprastai, nepakako lėšų, nors viso pelno ir nepaskirstėme".

Baigdamas savo pranešimą, K. Ječius dar pabrėžė:

"Be abejo, bus nepatenkintų paramos prašytojų. Esu tikras, kad bus daug kalbų ir samprotavimų - kodėl ši LF Pelno skirstymo komisija taip pasielgė. Todėl norisi duoti mažą rekomendaciją sekančioms metų: gerbiami prašytojai, norintieji paramos savo projektams ar stipendijoms, atsižvelkite į prašymų formų reikalavimus. Kuo pilnesnė dokumentacija ir kuo pilniau forma užpildyta, tuo yra lengviau prašymą įvertinti".

Buvo pranešta, kad Pelno skirstymo komisiją sudarė 6 asmenys ir du antrininkai (keturi nariai buvo skiriami LF

Dr. Antaną Razmą, Lietuvių Fondo Tarybos pirmininką, sveikina Pat Michalski, Illinois valstijos direktorę tautybių reikalams.

Kultūriniais reikalams skirti pinigai dar suskaldyti į dvi dalis: menams (67,500 dol.) ir mokslui (93,400 dol.). Iš menų skyriaus pinigų

palinkėjo sėkmės. Taip pat kalbėjo ir LF valdybos pirmininkas Povilas Kilius. Jis akcentavo žiniasklaidos svarbą ankstesniame periode ir dabar,

Lietuvių Fondo 38-jo suvažiavimo prezidiumo nariai: Vytautas Kamantas, Stasys Baras, Povilas Kilius, Algirdas Ostis, dr. Antanas Razma ir dr. Vyras Narutis.

Lietuvių Fondo valdybos pirmininkas Povilas Kilius kalba 38-jo metinio visuotinio suvažiavimo metu Lemonte, IL.

Tarybos ir keturi - JAV Lietuvių Bendruomenės. LF paskyrė Kęstutį Ječių, dr. Vytautą Narutį, Ramoną Žemaitienę ir Algirdą Ostį (antrininku). LB delegavo dr. Vytautą Biečiauską, dr. Onutę Daugirdienę, Aleksą Vitkų ir Eleną Skališienę (antrininke). Stipendijų pakomisę sudarė komisijos pirm. K. Ječius, į ją pakviesdamas Vaclovą Kleizą, Juozą Polikaitį, Sigitą Balzekienę, Tada Kulbį ir Ramunę Lukienę.

Daugiausia pinigų paskirta švietimui (viso - 379,253 dol.). Toliau seka visuomeniniai reikalai (366,697 dol.) ir trečioje vietoje - kultūriniai reikalai (160,900 dol.). Iš švietimui skirtų pinigų 83,913 dol. gavo JAV LB Švietimo Taryba lituanistinėms mokykloms JAV, skaitiniams-pratimams ir pan. Net 100 tūkst. dolerių palikta LF valdybai Vilnijos ir Rytų Europos lietuvių mokytojų paramai.

daugiausiai (34,500 dol) atiteko JAV Kultūros Tarybai. Čia stambiausia pozicija (20 tūkst. dolerių) yra "Ažuoliuko" vaikų ansamblio iš Lietuvos gastrolių Š. Amerikoje paramai. Mokslui skirti pinigai atiteko APPLE mokytojų kursams Lietuvoje (10 tūkst. dol.), University of Washington Baltų studijų programai (12 tūkst.) JAV LB Krašto valdybai - Genocido centrai (11 tūkst.) ir kt.

Visuomeniniams reikalams skirtų pinigų 60 tūkst. dolerių eina lietuvių spaudai JAV ir Kanadoje, o taip pat lietuvių radijo laidoms ir lietuvių televizijai remti. Lituanistikos Tyrimų ir Studijų Centrai paskirta 37,600 dol.

Kiti pranešimai ir klausimai

Spaudos konferenciją pradėjo LF valdybos narys spaudos reikalams - Stasys Džiugas, kuris visus pasveikino ir

kada stengiamasi visuomenę supažindinti su LF pelno paskirstymu bei kitais svarbiais reikalais. Jis teigė, jog spaudoje kartais pasirodo netikros informacijos apie stipendijų skyrimą, kas tik klaidina visuomenę.

Regina Kučienė pranešė apie dr. A. Razmos vardo premijos (25 tūkst. dolerių) paskyrimą. Šitos premijos skyrimo komisijos pirmininkė (komisija buvo sudaryta ir 6 narių - 3 Lietuvoje ir 3 JAV). Buvo gauta 14 paraiškų, iš kurių svarstytinos atrodė tik penkios. Po pakartotino balsavimo pirmoji dr. A. Razmos premija paskirta Vasario 16-sios gimnazijai.

Taip pat buvo klausimų ar šiaip atsiliepimų. Šioje programos dalyje klausė ar kalbėjo Arvydas Reneckis, Aleksas Vitkus, Birutė Jasaitienė, Edvardas Šulaitis, Bronius Juodelis, Aldona Šmulskštienė ir kiti.

ARIOGALOJE - LAISVĖS UGNIS

Rugpjūčio 4 d. Ariogalos Dubysos slėnyje sulaukta 50 tūkstančių partizanų, buvusių politinių kalinių, tremtinių ir kitų Lietuvos laisvės kovų dalyvių, kurie tradiciškai čia renkasi pasidalinti prisiminimais ir pasimatyti su kovų draugais.

Kaip pranešė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos atstovė spaudai, Ariogaloje vyko eilinis, vienuoliktasis laisvės kovų dalyvių sąskrydis "Laisvės ugnis - ateities kartoms".

Kasmet į Ariogaloje esantį Dubysos slėnį susirenka apie 45-50 tūkstančių sąskrydžio dalyvių. Šiais metais sąskrydžio organizatoriai dalyvius suskirstė į 17 atskirų grupių, kurios kiekviena atskirai buvo pagerbta ir nufotografuota.

Šiais metais į sąskrydį rinkosi Lietuvos partizanai, 1941 metų birželio sukilimo dalyviai, 1944 metų Lietuvos vietinės rinktinės generolo Jono Plechavičiaus kariai ir Tėvynės apsaugos rinktinės dalyviai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, gimusieji tremtyje ar kalėjimuose, 1940 - 1990 metų priverstiniai emigrantai, 1940 - 1945 metų Vokietijos filtracijos stovyklos

kaliniai, "Katalikų Bažnyčios kronikos" leidėjai ir rėmėjai, Sausio 13-osios įvykių, Baltijos kelio dalyviai ir kiti.

Sąskrydžio pradžioje Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius aukojo šv. Mišias, vėliau koncertavo etnografiniai ansambliai, tremtinių, vyrų, berniukų chorai, pučiamųjų orkestrai, kaimo kapelos.

Vienas svarbiausių renginio akcentų tapo aukuras, kuriam ugnį fakelais iš visų Lietuvoje buvusių partizanų apygardų atnešė bėgikai, dviratininkai, atplukdė valtimis, plaustais, pristatė skraidyklėmis ar balionais.

Šiais metais turizmo agentūra "Guliverio kelionės" paskelbė, kad gausiausios ugnies gabentojų komandos, įveikusios ne mažiau 150 kilometrų, o motociklininkai - ne mažiau 500 kilometrų, bus apdovanotos kelione į Kroatiją.

Sąskrydį "Laisvės ugnis - ateities kartoms" organizuoja Nepriklausomybės gynėjų labdaros ir paramos fondas "Balsas", Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Kauno apskrities viršininko administracija, Krašto apsaugos ministerija.

BNS

Kaune Vertinimo komisija, sudaryta iš Kauno ir Vilniaus teatrologų, kritikų, muzikologų ir kitų meno sričių žinovų įteikė pagrindinius apdovanojimus - "Fortūnos" statulėles Muzikinio tetaro solistėms Sabinai Martinaitytei, dešinėje, ir Nomedai Vilkanauskaitei už vaidmenis Umberto Giardano operoje "Andrea Chenier".

APIE NAUJĄ "ARCHIVUM "LITHUANICUM" TOMĄ

Vieno iš reikšmingiausių tarptautinių Lietuvos mokslo leidinių "Archivum Lithuanicum" trečiasis tomas rugpjūčio 13 dieną Vilniaus rotušėje buvo pristatomas plačiajai kultūros visuomenei.

Pristatyme dalyvavo Vokietijos ir Lietuvos mokslo ir kultūros atstovai: Lietuvos kalbos instituto direktorius Giedrius Subačius, humanitarinių mokslų daktarai Jolanta Gelumbeckaitė ir Sigitas Narbutas, Rašytojų sąjungos pirmininkas Valentinas Sventickas, Gėtės instituto Vilniuje direktorius, filosofijos daktaras Martinas Vėldė (Martin Walde) ir kiti. Koncertavo

Vilniaus universiteto merginų choras "Virgo", praneša ELTA.

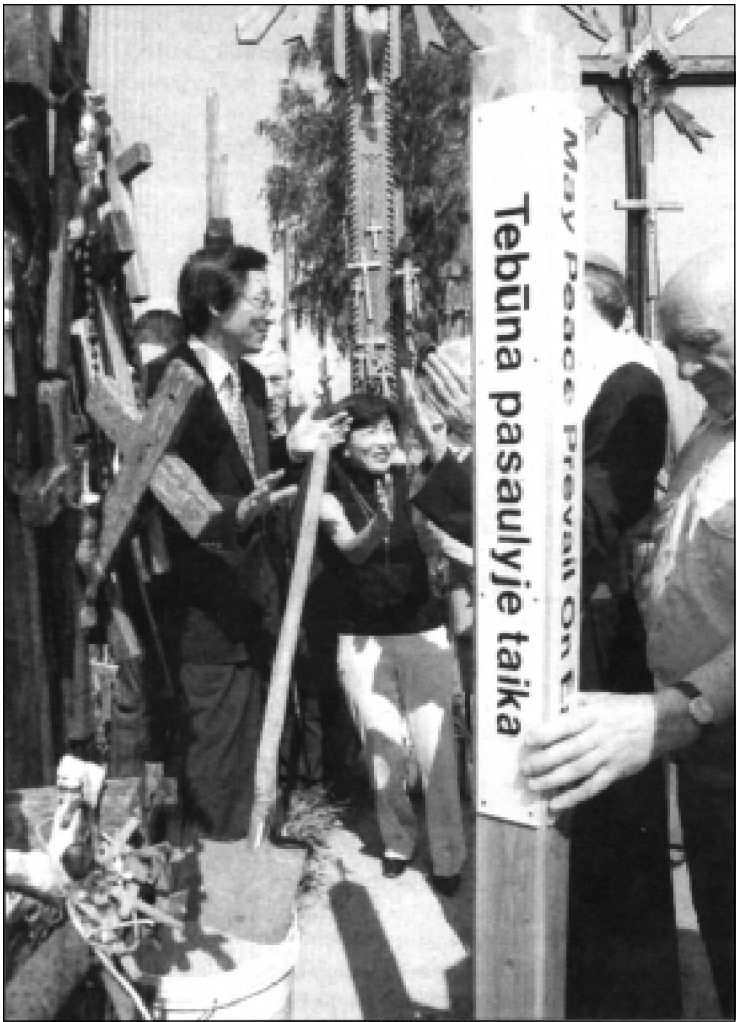
Pasak Lietuvių kalbos instituto direktoriaus G. Subačiaus, mokslo žurnalas "Archivum Lithuanicum" yra skirtas filologijai ir senesnių Lietuvos ir lietuviškų raštų šaltinių, tų raštų sąsajų ir genezės studijoms. Tai įvairių lituanistinių disciplinų polilogas, orientuotas ir į socialinio kalbos konteksto istoriją.

Žurnalas "Archivum Lithuanicum" leidžiamas vienoje garsiausių pasaulio mokslo leidyklų "Otto Harrassowitz" Vokietijoje,

Vysbadene. Leidinių rengia penkios Lietuvos mokslo institucijos: Lietuvių kalbos institutas, Vilniaus, Klaipėdos, Šiaulių ir Kauno Vytauto Didžiojo universitetai. Nuo šiol žurnalas platinamas pasaulio bibliotekose ir knygynuose.

Pristatomo trečiojo tomo straipsniai skiriami įvairiems istorinių giesmynų tekstams, Biblijos motyvams, antraščių tradicijai, senųjų spaustuvininkų intervencijai į tekstus, nelietuviškiems Lietuvos kultūros paveldo tekstams ir kitoms filologijos mokslo temoms.

ELTA

Netoli Šiaulių istoriniame Kryžių kalne Japonijos maldos už taiką pasaulyje sąjungos fondo atstovai liepos 24 d. pastatė Taikos stulpą. Stulpo briaunos papuoštos užrašais: "Tebūna Lietuvoje taika" ir "Tebūna pasaulyje taika".

AMERIKIEČIŲ FONDUI VADOVAUJA LIETUVIS

JAV veikiančio Arsalyn fondo direktoriumi paskirtas Amerikos lietuvis Darius Udrys, praneša ELTA.

D.Udriui teks vadovauti įvairioms fondo programoms, kurių tikslas - išjudinti politinę apatiją pasižymintį Amerikos jaunimą, įtraukti jį į politinę veiklą. Fondas organizuoja jaunimui seminarus ir suvažiavimus, plėtoja pilietinį švietimą, įvairių organizacijų bendradarbiavimą. Nors fondo būstinė yra Los Angeles apylinkėje, jo programos

skiriamos visos Amerikos jaunimui.

D.Udrys į Los Angeles apylinkę atvyko prieš trejus metus rengti universitete politikos mokslų daktarą. Prieš tai jis gyveno Prahėje, dirbo Laisvosios Europos radijo lietuvių redakcijoje. Ryšys su Praha nenutrūko - dabar D.Udrys yra Laisvosios Europos radijo korespondentas Jungtinėse Amerikos Valstijose.

D.Udrys ir jo žmona - vertėja ir kalbų dėstytoja Zita

yra JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos nariai, dėsto Šv. Kazimiero lituanistinėje mokykloje, aktyviai dalyvauja šio regiono lietuviškoje veikloje.

Laisvai kalbanti penkiomis kalbomis Zita Udrienė bendradarbiauja su įvairiomis vertimo agentūromis, jai tenka padirbėti ir Holivude. Ji vertėjavo "Fox" studijos parengtoje laidoje apie lietuvių Antaną Kontrimą, pasiekusį Guinness rekordą kilnojant sunkius svorius barzda.

PRISIMINTAS GRIŪVANTIS J.GRUŠO NAMAS

Garsaus lietuvių dramaturgo, kauniečio Juozo Grušo Kalniečių gatvėje statytą namą skubama suremontuoti ir parengti naują ekspoziciją iki rašytojo 100-ojo gimtadienio, kuris bus švenčiamas lapkričio mėnesį. J.Grušo memorialinio muziejaus pastato remontui Kauno miesto savivaldybė iš rezervo ketina skirti 50 tūkst. litų.

1936 metais paties rašytojo J.Grušo statytą gyvenamąjį namą norima išsaugoti autentišką, tačiau jis tapo avarinės būklės. Viso fasado, stogo ir aplinkos remonto sąmatinė vertė sudaro apie 250 tūkst. litų.

Kultūros ministerija J.Grušo memorialinio muziejaus sutvarkymui skyrė 100 tūkst. litų. Taigi Maironio lietuvių

literatūros muziejus suskubo remontuoti rašytojo memorialinį namą, kuris yra literatūros muziejaus padalinys.

100 metų garsiam lietuvių dramaturgui, kauniečiui J. Grušui būtų sukakę lapkričio 29-ąją. Jubiliejų ketinama paminėti restauruotame pastate, o muziejaus ekspoziciją papildys nauja literatūrinė ir memorialinė paroda.

ELTA

Domas Cesevičius

GINČAS DĖL “LAISSEZ-FAIRE”

I

(Ištrauka iš knygos “Domas Cesevičius”)

Ekonominis liberalizmo šūkis “Laissez faire, laissez passer” [(pranc.) leisti veikti, netrukdyti], ilgą laiką buvęs civilizuotos ir kultūringos žmonijos pažangos ir gerovės formulė, buvęs pripildytas skaisčiausių vilčių ateities pažangai ir žmonijos laimei, šiandien nustojo savo šviesiosios prasmės. To šūkio tiesa, rodos, šiandien nubluko ir atrodo, kad doram piliečiui nebepatogu jį pripažinti. Liberalizmas su savo “laissez faire” šiandien daugeliui atrodo nebegarbingas anachronizmas, seniai jau gyvenimo pralenkta savanaudžių išmintis. Žodis “liberalizmas” daugeliui šiandien atsirūgsta kažkokiomis nuodėmingomis socialinio gyvenimo neteisėbėmis, kažkokiu politišku ištižimu ir kitokiomis negėrovėmis. Tuo žodžiu galima šiandien koneveikti, juo galima juodinti savo politinį priešininką, bet juo reikia kratytis, norint išlaikyti moderniško ir moderniško pažūrų nekalbę.

Ir dėl ko gi taip? Dėl ko gi taip skersomis pradėta žiūrėti į liberalizmą? Ar paseno liberalizmo turinys, ar mokslas įrodė liberalizmo klaidingumą ir kitų sistemų teisingumą bei tinkamumą? Ar žmonėms atsibodo ir pasidarė neberekalinga laisvė? Argi taip jau visiškai pasidarė aišku, kad liberalizmui niekas nebetinka ir kad nuo jo reikia kuo greičiausiai nusigręžti?

Norint atsakyti į šiuos klausimus, pirmučiausia reikia susipažinti su pačiu liberalizmu - kas jis yra, kokie jo pagrindai, kaip jis atsirado ir kaip pasireiškė gyvenime; kokios liberalizmo istoriškai mokslinės atsiradimo premisos, koks ideologiškas jo turinys, kokia jo šiandieninė

padėtis tarp ekonominės politikos sistemų, kaip dėl jo vyksta ginčas mokslo literatūroje ir praktiniame gyvenime ir kokios jo ateities perspektyvos. Čia pat reikia pastebėti, kad šiame straipsnyje bus kalbama ne apie politinį liberalizmą; ne apie liberalizmą, kaip jis gali reikštis visose kultūros šakose, bet tik apie ekonominę liberalizmo pusę, arba kitaip sakant, čia bus kalbama apie liberalizmą kaip apie ekonominės politikos sistemą - apie ekonominį liberalizmą.

Liberalizmas, kaip jau iš paties žodžio matyti, yra laisvės, savarankiškumo ir nepriklausomybės sistema. Norint geriau tos sistemos turinį suprasti, reikia istoriškai pažvelgti į jos kilmę. Jei reikėjo atsirasti liberalizmui, jeigu reikėjo šūkio “laissez faire, laissez passer”, tai matyti, kad buvo kas nedavė “faire”, kas trukdė “passer”. O tai, iš kur išaugo ir su kuo liberalizmas pradėjo kovą, buvo vadinamasai “ancient regime” [(angl.) senoji santvarka], tai buvo 16,17 ir 18 šimtmečių absoliutizmas, ekonominiu merkantilizmu vadinamas. Visą ekonominį gyvenimą merkantilizmo sistemoje tvarkė valstybė. Absoliuti, nepriklausoma valstybė buvo tikslas. Kad valstybė būtų galingesnė ir nepriklausoma, reikia, kad ji būtų turtinga. Reikia, kad valstybė turėtų stiprią kariuomenę, stiprią jėgą, kuri gintų valstybės turtą ir kuri, esant progai, galėtų ir iš kitų to turto pasiglemžti. Norint išlaikyti stiprią kariuomenę ir padaryti valstybę turtingą, reikia pinigų. Norint turėti daugiau valstybėje pinigų, manė tada merkantilistai, reikia turėti aktyvų užsienių

prekybos balansą: reikia daugiau prekių išvežti, o mažiau įvežti. Todėl svarbiausia - remti eksportinę industriją. Šitokią užsienių prekybos koncepciją merkantilistai rėmė tokiu pesimistiniu samprotavimu: prekyboje viena pusė visados pralaimi, kita laimi. Jeigu vienai pusei iš prekybos yra pelno, tai antrai pusei būtinai yra nuostolio. Quidquid alibi adicitur, alicubi dertrahitur - jeigu kai kur yra pridėdama, tai iš kur nors turi būti atimama, - galvojo merkantilistai. Todėl reikia žiūrėti, kad nereikėtų pralaimėti, reikia stengtis būti kūju, kad nereikėtų būti priekalu. Tik stipri valstybė gali prekybą nuo visokių blogybių apginti. Todėl valstybė turi visą ekonominį gyvenimą paimti į savo rankas ir jį savaip tvarkyti. Absoliutistiška arba merkantilistiška valstybė todėl buvo paglemžusi visą ekonominį gyvenimą: valstybė nustatinėjo kainas, reguliavo darbininkų uždarbį, kontroliavo prekybą. Tautos ūkis buvo tas pat, kas valstybės ūkis.

Bet merkantilizmo susirūpinimas ūkio problemomis privertė daugiau ką kreipti į jį dėmesį. Ūkio gyvenimu pradėjo daugiau kas rūpintis ir jį stebėti. Vis labiau ir labiau besiplečiąs ūkio gyvenimas vertė daugiau apie jį pagalvoti ir patyrinėti. Ir kai tik ekonominį gyvenimą pradėta daugiau stebėti bei tyrinėti, pamatyta, kad čia esama savos ekonominės prigimties, savo logikos, esama tam tikrų ekonominių dėsnių. Tuojau pradėta suprasti, kad, norint protingai tvarkyti ūkio gyvenimą, reikia atsižvelgti į tą ekonominę daiktų prigimtį ir ekonominę logiką, į ekonominius dėsnius. Pradėta suprasti, kad valstybė negali tvarkyti ūkio gyvenimą taip, kaip jai patinka. Priešingai, pastebėta, kaip dažnai yra žalinga, kada valstybė, nieko nepaisydama, savaip tvarko tautos ūkį. Nuo čia ir prasideda reikalavimai, kad valstybė nebesikištų į ūkio reikalus, prasideda kova su absoliutizmu ir merkantilizmu, kova dėl laisvo ūkio, dėl liberalizmo, dėl “laissez faire”. Toji kova išsprendė Prancūzų revoliucijoje liberalizmo naudai, ir ūkis buvo nuo valstybės globos atpalaiduotas. Visi merkantilistiškos sistemos varžtai turėjo būti

atleisti. Visokie ūkio suvaržymai ir privilegijos - monopoliai, muitai, premijos turėjo būti naikinami.

Įsiviešpatavo kitokios pažiūros į valstybę, į valstybės santykį su ekonomika. Valstybės veikimo sfera turėjo susitraukti, nes per daug didelis valstybės rūpinimasis savo valdinių materialine ir moraline gerove yra žiauriausias despotizmas, - rašė Wilhelmas v. Humboldtas, vienas iš tauriausių vokiečių liberalizmo atstovų. Valstybės kišimasis į ūkio reikalus, valstybės potvarkiai toje srity pripratina žmones prie svetimo pamokymo, svetimos vadovybės, svetimos pagalbos. Kas dažnai pasiduoda kito vadovybei, tas greit ir likusios savo savarankiškumo dalies išsižada. Todėl ne valstybės formos, šablonai ir popieriai turi lemti ūkio gyvenimą, bet laisvas valstybės pilietis, jo nevaržoma iniciatyva, darbštumas ir sumanumas, - mokė pirmieji liberalai.

Valstybė ir valstybiškai organizuota visuomenė neturi pranykti, bet valstybės funkcijos turi sumažėti. Svarbiausias valstybės uždavinys - saugoti prigimtines žmogaus teises, saugoti ir ginti asmens, užsiėmimo, konkurencijos, sutarčių nuosavybės ir paveldėjimo laisvę. Į kitas gyvenimo sritis valstybei nėra reikalo kištis, nes gyvenimas nėra chaosas, o yra pačios gamtos ar paties Dievo harmoningai sutvarkytas kosmas. Pasaulis yra taip sutvarkytas kad jeigu ir atsitinka kokių negerumų ar išskrypimų, tai tie negerumai koreguojasi savaime, be žmogaus ar kitos kokios jėgos įsikišimo ir be prievartos. Gamtos tvarka - “l'ordre naturel” - pati pasirūpina, kad gyvenimas neišeitų iš pusiausvyros. Taigi ir ekonomijos gyvenime viskas savaime tvarkosi, ekonominis jėgų išsilyginimas ir harmonija atsiranda be jokio valstybės įsikišimo ir prievartos. Laisvas jėgų santykiavimas automatiškai palenkia gyvenimą natūralia linkme. Nėra jokio prieštaravimo tarp privačių, arba individualių, ir tarp visuomeninių, arba socialinių, interesų. Laisvas jėgų santykiavimas, laisva konkurencija išlygina ir suderina individualius ir socialinius interesus. Laisva konkurencija yra socialinė priemonė pažaboti individualiam egoizmui,

konkurencija natūralų žmogaus egoizmą priverčia tarnauti visuomeniniams tikslams. Savi interesai yra tas dinamiškas faktorius, kuris verčia žmones veikti. Noras pagerinti savo padėtį, arba noras geriau gyventi veda prie pelno ieškojimo ir taupymo. Žmogus, norėdamas pagerinti savo padėtį, turi taupyti ir ieškoti pelno. Ieškodamas pelno, turi kuo nors tarnauti kitiems, turi ką nors veikti kitiems, kad iš to uždirbtų arba pelnytų. Pelnytas ir sutaupytas privatus turtas didina visuomenės turtą, gerina visos visuomenės gyvenimą. Visuomenės turtas remiasi darbu, o didžiausias paskatinimas prie darbo ir iš viso stipriausias akstinas ūkio gyvenime yra pelno ieškojimas. Taigi tam ekonominio gyvenimo akstinui, tam natūraliam egoizmui, kartu ir kiekvienam asmeniui turi būti duodama laisvė, kad kiekvienas galėtų savo nuosavybę, laiką, jėgas ir gabumus laisvai tvarkyti, nes kiekvienas savo reikalus geriausiai žino ir geriausiai mato, kur jis savo jėgas gali geriausiai sunaudoti. Tik tokiu būdu gali geriausiai realizuoti toks svarbus ekonominiame gyvenime darbo pasidalinimo principas.

Bet kaip gali tie individai veikti, kad vienas kitam nekenktų, kad jų interesai nesipjautų? Vardan ko visa ta harmonija ir kaip ji praktiškai gyvenime reiškiasi? Čia atsaką siūlė Bastiat, tų laikų ekonomistas, liberalizmo idėjų sužavėtas. Savo “Harmonies Economiques” jis rašė, kad tie dėsnių, kuriais žmonių gyvenimas tvarkosi, būdami harmoniški, nepasidaro disharmoniški dėl to, kad čia veikia daugybė motyvų, daugybė polinkių, daugybė idėjų ir daugybė interesų, kurie turi vieną bendrą galutinį tikslą. O tas tikslas yra visų klasių artėjimas prie aukštesnio ir vis kylančio niveau [(pranc.) lygis]. Kitaip sakant, tas tikslas yra visų individų lygus traktavimas ir jų bendra pažanga į geresnę ateitį. Toliau tas pats Bastiat sako: “Aš tikiu, jog nevaržoma socialinė tendencija artina žmoniją prie bendros moralės, prie tokio dvasinio ir materialinio niveau, kuris gali neribotai kilti ir tobulėti. Aš tikiu, jog nuolatinei ir taikingai žmonijos pažangai nieko daugiau

Nukelta į 10 p.

RENGINIŲ KALENDORIUS

RUGSĖJO 16 d. Clevelando ateitininkų darbo metų pradžios susirinkimas įvyks Dievo Motinos parapijoje.

RUGSĖJO 9 d., 11:30 val. Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 23 d. Madų paroda "Rudens lapai", rengia skautės Židinetės.

SPALIO 12 d. penktadienį, 6:30 v.v. Dievo Motinos parapijos salėje Lietuvių dienos (JAV LB 50-čio sukaktis), "Ažuoliukų" choro koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 14 d. 10:00 v.r. Dievo Motinos parapijos šventovėje Lietuvių dienų iškilmingos mišios (Dalyvauja organizacijų atstovai su vėliavomis) gieda "Exultate" choras, vad. muz. Rita Kliorienė. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

LAPKRIČIO 11 d., nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

LAPKRIČIO 24 d., 6:30 v.v. Lietuvių Namų viršutinėje salėje - Abiturientų/studentų pagerbimo pokylis.

GRUODŽIO 15-16 d. Šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. Bendros Kūčios Šv. Jurgio parapijos salėje.

AR IŠLIKS VISUOMENINIS TRANSLIUOTOJAS?

Rugpjūčio 14 d. Lietuvos žurnalistų sąjungoje buvo surengta atsistatydinusios Lietuvos televizijos Naujienu direktijos vadovės Aurelijos Arlauskienės spaudos konferencija. Joje, priminusi vakarykščio savo pareiškimo LRT generaliniam direktoriui V.Milakniui (jo nuorašai buvo išsiųsti Seimo pirmininkui, Premjerui, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkui bei LRT tarybos pirmininkui) pagrindinius akcentus, žurnalistė išsamiau papasakojo žiniasklaidos atstovams, kad:

a) nesant LRT strateginio reorganizavimo plano, pradėtas vykdyti niekuo nemotyvuotas LTV Naujienu tarnybos žlugdymas;

b) nacionalinio transliuotojo skolų likvidavimo problema bandoma išspręsti čia dirbančių darbuotojų sąskaita;

c) darbuotojams siūlant minimalius atlygius, terminuotas autorines sutartis ir jokių socialinių garantijų susidaro prielaida, kad nacionalinis transliuotojas nepripratęs taps komerciniu radijumi ir televizija.

A.Arlauskienė akcentavo, kad iš tiesų LRT pribrendo reorganizacijai, tačiau tai reikia daryti skaidriai, atvirai ir civilizuotai.

Pasak spaudos konferencijoje dalyvavusios LRT kūrybinių darbuotojų profesijos pirmininkės Dianos Vipartienės, tai, kaip planuojama reorganizuoti Lietuvos televiziją prilygsta darbuotojų genocidui. Ji taip pat pabrėžė, jog ilgus metus televizijoje išdirbę profesionalai, įvairių garbingų premijų laureatai dabartinei LTV valdžiai tampa nebereikalingi bandant juos pakeisti komercinių televizijų "žvaigždėmis".

LŽS pirmininkas Rimgaudas Eilunavičius akcentavo, jog tai, kas iškelta vakarykščiame A.Arlauskienės pareiškime bei kalbėta šios dienos konferencijoje - tai ne vieno žmogaus ambicijos. Tai - jau visos Lietuvos žiniasklaidos problema. Kai kurių darbavietų savivalė tampa nežabojama. Į tai dėmesį privalo atkreipti LR Seimas ir Vyriausybė.

Lietuvos žurnalistų sąjungos informacija

DIRVAI AUKOJO

B.Veitas, Milton MA.	50
E.Jonušas, Omaha, NE	45
R.Botyrius, Richland, MI	15
A.Kukučionis, Tinley Park, IL	15
R.Vodopalas, Highland H OH.	15
V.Motiejūnas, Euclid, OH	15
L.Dubray, Portage MI	10
H.Kripavičius, Willoughby ..	10
B.Jakaitis, Avon Lake, OH	5

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams

Mielą bičiulę MILDA MARCINKIENĖ,
Amžinybėn išlydėjusią mylimą dukrą

A. † A.
DANGUOLĖ

Drauge liūdėdama giliai užjaučiu

Rūta Sakienė

ĮVAIRIOS ŽINIOS

ŽYDŲ OBELISKAS VILNIAUS PARKE

Lietuvos žydų bendruomenė atstovai padėjo Vokietijos ambasadoriui už Vilniuje, Vingio parke pastatytą obeliską, skirtą žydų tautybėms kariams atminti.

Žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Alperavičius ir Jeruzalėje susikūrusio Vilniaus žydų šventųjų vietų globos komiteto narys Ješaja Epšteinas susitiko su Vokietijos ambasadoriumi Vilniuje Detlofu von Bergu.

Pokalbyje žydų atstovai padėjo diplomatu už Vingio parke esančiose Pirmajame ir Antrajame pasauliniuose karuose žuvusių karių kapinėse neseniai pastatytą obeliską su Dovydo žvaigžde, skirtą žydų tautybės kariams atminti.

Rugpjūčio pradžioje Vokietijos kariai tvarkė Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinius karus žuvusių karių kapines. Dirbti į Vingio parką vokiečių karių grupės atvyksta jau trečius metus.

Vingio parke pirmieji vokiečių kariai buvo palaidoti 1915 metų spalį. Keliuose šių kapinių sektoriuose buvo palaidoti Rusijos, Austrijos ir Vengrijos kariai.

Pokalbyje ambasadorius D.von Bergas taip pat priėmė kvietimą dalyvauti rugpjūčio 24 dieną Vilniaus Rotušėje atidaromame pasaulio litvakų kongrese.

Diplomatas Lietuvos žydų bendruomenei pažadėjo galimą paramą leidžiant knygą "Garažas" - apie pirmosiomis nacių ir sovietų dienomis surengtą pogromą Kaune, "Lietūkio" garaže.

1941 metų birželio 23 dieną Kaune "Lietūkio" garaže buvo sušaudyta kelios dešimtys žydų. Žudynės "Lietūkio" garaže laikomos holokausto Lietuvoje pradžia.

GARSUS GENŲ TERAPIJOS SPECIALISTAS LIETUVOJE

Kauno medicinos universiteto klinikose lankysis JAV Harvardo universiteto medicinos fakulteto neurochirurgijos profesorius ir Massachuseeto ligoninės neurochirurgijos skyriaus vadovas Robert L.Martuza.

Lietuvos specialistams profesorius skaitys paskaitą "Genų terapijos taikymas gydant smegenų ir prostatos ligas".

Be tyrinėjimų neurochirurgijoje nuo 1990 metų R.L.Martuza dirba ir genų terapijos srityje. Mokslininkas domisi genetiškai modifikuotų virusų kūrimu ir jų taikymu gydant smegenų navikus.

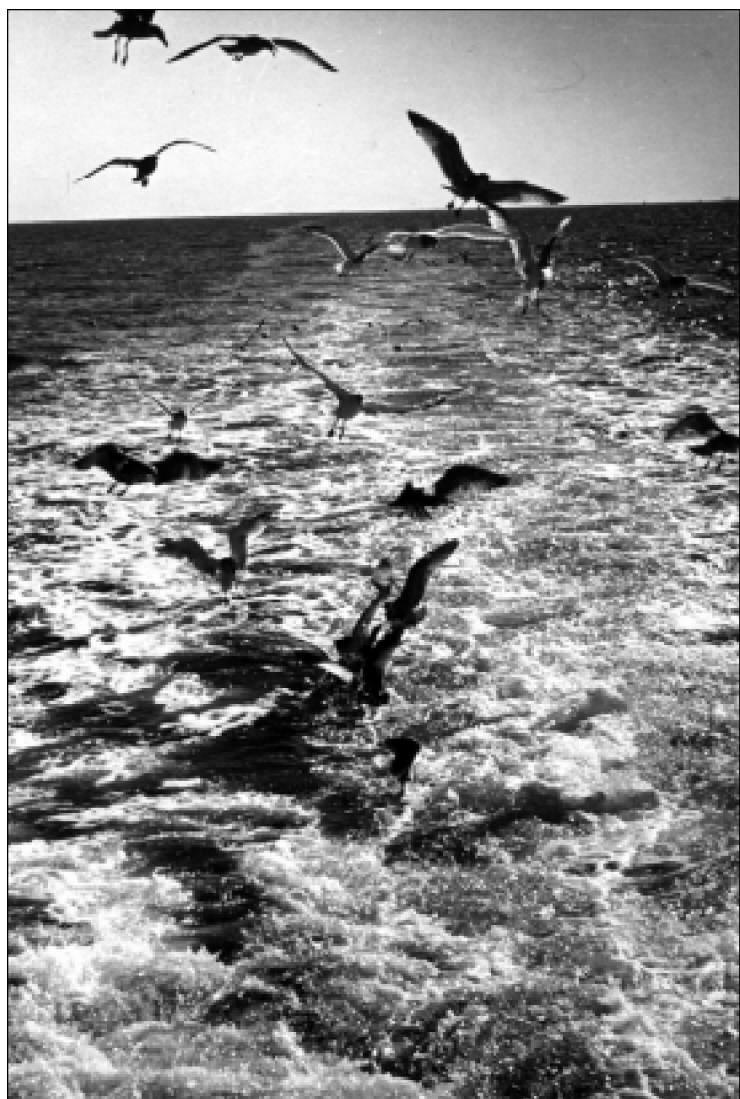
Kaune profesorius pristatys naujausius amerikiečių atradimus genų terapijos srityje.

Amerikiečių mokslininkai jau baigė eksperimentus su pelėmis ir atlieka klinikinius tyrimus su pacientais.

R.L.Martuza yra vienas žymiausių Amerikos neurochirurgų, šešių tarptautinių prestižinių žurnalų redakcinės kolegijos narys. Jis skaitė paskaitas Kanadoje, Japonijoje, Anglijoje, Italijoje, Korėjoje ir Skandinavijos šalyse.

BNS

Nukelta į 12 p.

"Žuvėdrų šokis".

Romualdo Kisieliaus nuotr.

BNS

Atkelta iš 11 p.

ŽOLINĖ

Rugpjūčio 15-oji pagal Katalikų Bažnyčios kalendorių - Švenčiausiosios Mergelės Marijos dangun ėmimo diena - Žolinė. Jau antrą kartą Žolinė Lietuvoje švenčiama ir kaip valstybės šventė. Į valstybės švenčių sąrašą, primena ELTA, ji įrašyta Seimo priimtu nutarimu papildžius Švenčių įstatymą.

Ypač iškilmingai Žolinė švenčiama Pivašiūnuose - nedideliame Alytaus rajono miestelyje, garsėjančiame stebuklinguoju karūnuotu Švenčiausiosios Mergelės Marijos paveikslu.

Didieji Žolinės atlidai Pivašiūnuose prasidėjo rugpjūčio 12 dieną. Kiekvieną dieną Pivašiūnų parapijos klebonas kunigas Vincas Baublys, meldžiamasi vis kita intencija: už šeimas ir parapijas, už dvasininkus ir vienuolius bei

pašaukimus į dvasinį luomą, už katalikiškų organizacijų darbuotojus, už mokytojus ir moksleivius, už Tėvynę.

Svarbiausia atlidų diena - rugpjūčio 15-oji - skiriama maldai už žemdirbius. Iškilmingos mišios buvo aukojamos bažnyčios šventoriuje, prašant Viešpaties globos žemdirbiams ir palimos jų išaugintam derliui. Giedojo Kaišiadorių vyskupijos jungtinis choras, grojo Didžiosios kunigaikštienės Birutės bataliono orkestras. Šventinami žolynai.

Žolinės atlidai Pivašiūnuose garsūs nuo seno. Prašyti malonių prie stebuklingojo Švenčiausiosios Mergelės Marijos paveikslu čia visada susirenka labai daug žmonių. Kai kurie maldininkai ateina į Pivašiūnus pėsčiomis.

1988 metais stebuklingasis paveikslas buvo karūnuotas popiežiaus Jono Pauliaus II dovanotomis karūnomis,

PATEKO Į LIETUVOS REKORDŲ KNYGĄ

Agentūra "Factum" prie Lietuvos kultūros fondo į Lietuvos rekordų knygos Meno skyrių įrašė naują rekordą. Tai - daugiausiai metų dainavęs duetas. Tokiu duetu pripažintas sekmadienį Kaune, Girstupio kultūros rūmuose, baigiantis šios vasaros gastroles Nelės (Nelly) Paltinienės ir Eugenijaus Ivanauskos duetas.

Kaip duetas jie nuo 1967 m. iki 1982 m. ir nuo 1993 iki šiol kartu koncertavo ir tebekoncertuoja Lietuvoje bei užsienyje. Anot pačios N. Paltinienės, rimtai dainuoti ji pradėjo nuo 18 metų, kai

suteikiant Pivašiūnų Dievo Motinai Nuliūdusiųjų pagodos titulą. Didieji Žolinės atlidai Pivašiūnuose buvo iki rugpjūčio 18 dienos.

dirbdama ryšininke Klaipėdoje pateko į A. Daunorienės vadovaujamą ryšininčių meno ansamblį. 1961 m. Nelė atėjo į Arvydo Paltino vadovaujamą ansamblį, kuris vėliau pasivadino "Kopų balsais". Dalyvavo daugelyje konkursų, festivalių, apžiūrų. Sulaukta pasisekimo - "Kauno pavasario" festivalyje 1967 m. iškovota pirmoji vieta, pelnytas "Gintarinės triūbos" festivalio geriausios dainininkės vardas, 1968 m. - Klaipėdos saviveiklininkų apžiūros nugalėtojos vardas, 1969 m. ji pripažinta geriausia "Kauno pavasario" dainininke. Nelė yra išleidusi 2 solines plokšteles, 11 solinių garsajuosčių, 1 solinę kompaktinę plokštelę.

Eugenijus Ivanauskas pradėjo dainuoti 1960 m. Liaudies operos chore, vėliau - Klaipėdos jūrų prekybos

uosto estradiniame orkestre. Nuo 1967 m. dainavo "Kopų balsų" ansamblyje, 1968 m. tapo "Vilniaus bokštų" konkurso diplomantu (II vieta).

"Kopų balsuose" susikūrė pirmasis Lietuvoje N. Paltinienės ir E. Ivanauskos estradinis vokalinis duetas. Spaudoje pirmą kartą paminėtas 1967 m., duetas sėkmingai koncertuoja iki šiol.

Pats ištikimiausias duetas - nuo pat susikūrimo dainininkai dainuoja tik kartu arba kiekvienas atskirai soliniuose koncertuose. Kurį laiką, N. Paltinienei išvykus į Vokietiją, dėl sovietinės "geležinės uždangos" duetas negalėjo dainuoti kartu.

Per baigiamąjį koncertą Girstupio kultūros rūmuose Kaune, daugiausiai metų dainavusiam duetui buvo įteiktas Lietuvos rekordininko diplomatas.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports - visas - prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SAŠKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel.: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS Į LIETUVĄ - 2001

Visi skrydžiai - geriausiomis kainomis
Atstovaujama FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

Rita Staškutė-Žvirbliene

MATAS REALTY

Rita P. Matienė - Broker - Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - Įkainuotoja
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS Vytas R. Matas - Attorney-at-Law - Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Nefl Rd. Cleveland, OH 44119 (216) 486-2530
2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124 (440) 473-2530